

ضبط جریده سی

۷۶۹

اوجپتی اجتماع

اوجپتی دورۂ اعلیٰ

۵۰ نمبر الفیاد

۶ مارچ ۱۳۳۳	[سال]	۱۲ جنوری ۱۳۳۵
۲۰۰	روزنامۂ مذاکرات	۵۵۲ - ۱۳۳۵ سنہی مولانا محمد قاضی لاہور کے لئے مذاکرہ سی

اسکاتر ائیورم وطن ایوریوم کہ جہت جلیبہ کردہ، محض صرف اپنیک اوزرما اسکاتر ائیوہ جکیر، چونکہ بوضوحہ رقرن دعا بلبع بر افادہ اولانار، اگر آوزوہ دولتیرک مسارف ایون ورمش اولدقاری یازیم مقابہ ایدمک اولورسقی زہ، بوضوحہ، یک آز بر بارہ ورمکده اولدینمز نظره چلار، بواہہ بر قیج حکومتی خلاصہ عرض ایدمک، مثلا باشده آلمانیا حکومت معظمی برخیلی احرار ایشدرکه آدم باشنه سنوی، معارف ایون، اون ایکی فراتی وریور، ایکی درجدهہ انظرہدرکه اون بر بیق فراتی وریور، اوجپتی درجدهہ اسوج و نورومج کلپورک اولفراتی وریور، سوکرہ رومانیا بی بیق، بلغارستان بش فراتی وریورستان بر بیق فراتی وریور، روسیہ قلمہ، بر فراتی اون بش سائیہ وریور، دولت عثمانیہ، ایکی سن اولکی بودجہ نظراً استانیقارنه کورہ، معارف ایون وریور یازیم سکان اوج سائیہ اولهاری قید ایلمدر، فقط بمقدارک، ۱۳۳۶ سنہ سنہک معارف بودجہ سنک ۱۰۰۰ ۶۵۶ لیرا اولدینہ نظراً وضع ایلمش اولدینمیشن ایدم، بوکونکی حساب کورہ ایہ حکومت عثمانیہ، برآدم ایون معارف حصسی اولهاری فراتی اولوز سائیہ وریورک بو مورکده روسیہ دن غنہ ورمش اولور، انشالله بو، زہ ایون بر مقدمۂ زوقیدر، معارف، مطلوب درجدهہ فراتی و انکشاف ایدر، بو مقدمہ سنوکرہ، برایکی قلمہ حقدہ ایضاحات ورمعارف، خاطر یک اقدی حضر ترکنن آئی ایدمک، برخی قلمہ، حکومتک بوتون حوالہ اضطرارک دوش جہتہ طائیدان وخیل زہالردن بری معارف حصسی وریور، حقدہ دات و عنانہ صافیۂ ملیہ وریور، نشر وقلبن ایدمک اماردن نور مدیت نشر ایدمک معللردن محروم اولان کویبار حقدہ، خاطر یک اقدی حضر ترکنن، نہ دوشونکی آکلامق ایستورم،

انقدر، معلوم بایکیزدرکه مشروطیتن اول معارف بودجہ سی

مندرجات

خط سابق فراتی ۷۶۹

تراج قانونی مذاکراتی

۱۳۳۳ سنہی مولانا محمد قاضی لاہور ۷۶۹

معارف محمد نظارتی بودجہ سی ۷۶۹

بدأ مذاکرات

دفعہ ۲

۲۰

[رئیس : حاجی عادل بک اقدی]

رئیس - اقدم، مجلس کتار اولوندی، ضبط سابق خلاصہ سی اوقوتاجق، بوورک بک اقدی، (کاتب نوری بک ضبط سابق خلاصہ سی اوقور) ضبط سابق خلاصہ سی حقدہ بر معالہ واری اقدم ۲ ضبط سابق خلاصہ سی عیاً قبول اولونقدر،

تراج قانونی مذاکراتی

۱۳۳۳ سنہی مولانا محمد قاضی لاہور کے لئے مذاکرہ سی

معارف محمد نظارتی بودجہ سی

رئیس - معارف محمد نظارتی بودجہ سی مذاکرہ ایدمک، جلس اقدی (بصرہ) - انقدر، معارف محمد نظارت جلیبی بودجہ سی ۱۳۳۰ سنہ سنن ۱۳۳۳ سنہ سنہ قدر، یعنی اوج سنہ طرفندہ، بر مثل زیاد ایدمک ۵۹۲ ۵۰۳ لیردن ۹۹۶ ۵۸۸ لیرا بائع اولور، بو بکوہ محاسبۂ خصوصیہ ولایات معارف حصسیہ علاوہ ایڈیلمک اولورسککین ایدرسم درت یوز بیک کسور لیرا اولهقی - ۶۰۰ ۶۰۰ لیرا بائع اولور، ملک، معارف محمد حقدہ، وریورک بو یازیم بک کز

وہمہ ایلہ اشتغال ایچی ، مشیخت تشکیلاتک نشر دیانتہ واعلای اسلامیتہ خادم اولہجق صورتہ اساسی بر تشکیلات یاغاسی حکومت سنیہجہ دخی قبول اولومش وقرر ایتمش بر مسئلہدر . دیملکہ بوکون قونفرہجہ وحکومتجہ تقرر ایتمش بر مسئلہ وارسہ اودہ تربیہ عمومیہنک ملی ودی اساسل اوزرینہ ویرلسی جہتیدر . بندہکز امید ایدیورمکہ ہیئت جلیہکزدہ بو نقطہدہ اصلا تردایتجز وبوقطہینی برغایہ ملی تلقی ایدر . ہر نہقدر آمرشادہ نیویورق دارالقونی معلملرندن دوقور « دراپر » نزاع علم ودین نام اترندہ « دیانتہعلم برلشمز » دیورسہدہ ، بو ، اسلامیتہ قابل قیاس اولدیبقندن ، یعنی بزماچون وارداولادیقندن بحث ایتمہجکم ، یالکز شوایکی نقطہینی ناظریک افندی حضرتلرینک نہبولدہ تلقی بووردقونی سؤال ایدیورم وبویابیدہ جواب ویرماری تئی ایلہ یورم .

علی غالب افندی (قرہسی) — اقدم ، بندہکز دارالایتاملرہ دائر بعض شیر صورہجتم . معلوم عالیکز بو دارالایتاملرک مؤسس ویاغیسی ، بزما ایلہ بوصرلردہ جوق سنہلر چالیتمش بر آرقداشمز اولان مرحوم اسماعیل ماہر افندی ایدی . او ذاتک ہمتیلہ ، مالیہ وداخلیہ و معارف ناظرلرینک یاردیمیلہ بوہملکتدہ ہیچ کورلمش بر اساس وضع ایدلدی . (اللہ رحمت ایستون صداری) صوک زمانلردہ مرحومک اک مہم بعض تشیاتی واردی کہ اودہ ایزمیت سنجانی داخلندہ مہم بر اراضیدہ بعض بویوک مؤسساتہ ، یعنی اجنبی شرکترلہ مقالوات پاہرق بر طاقم فاریقلر تالیسنہ قائلشماسیدر . بوناری بودجہدہ آرام ، طارادم ، برشی بولامادم . یالکز رشادیہ ، طلعتیہ ، انوریہ ، سعیدیہ ناملریلہ شعبہلر کوسرتیلور . فاریقلرہ دائر برشی کورمہم ، اونو اوکرتمک ایسترم . سوکرہدہ ناظر یک افندی بہ تشکر ایدہجکم .

افندیلر ، باشقہ مملکتلرہ کیتدیلمز زمان اوہملکتلرک انتظامی ، ہیزلکی کوریوروزم مملکتلرہدہ برشی اولمازظن ایدیوروز . بوظن ، یک بویوک برخطادر . استانبولدہ ، یک اوغلندہ ، بیکدہ قاضی کویندہ آچیلش اولان دارالایتام شعبہلری ، ہانکیکزک ستملری مساعد ایلہ ، کیدوب کزریکز . تشکر اولونورکہ ناظر یک افندی ، خواجہ مرحومک روحی شاد ایتدیلر وخواجہنک چالیشدینی ذاتلرلہ تشریک مساعی ایلہدیلر . خواجہنک قیرینی زیارت ایتدیکہ او مکتبیلریدہ کزیورم . خواجہنک زمانندہ ناصل ایلہ ینہ او نور محافظہ ایدلش ، بوندن دولای ناظر بکہ تشکر ایدہرم .

حمداللہ امین پاشا (آنتالیہ) — حلمی افندی رفیقمز آوروپایہ تحصیل ایچون کیدوب کلنلر حقندہ بر تعمیم پایدی ، یعنی کیدوب کلنلرک ہیسی دینسز کلسورلر ، وطنلری اغوا ایدیورلر کی بر تعمیمدہ بولندیلر . خایر افندیلر ، آوروپایہ کیدن طلبہ اسلامیہ کیتمزدن اول کندیلرینہ کلسلرسہ ، یعنی دینی ، ایمانی ، تاریخی وپارلاق ماضیسی آکلامش ایسلر « خذوالعالم ولو بالہین » امر جلیل رسالتپناہینسہ امتثالاً آوروپایہ ، آمرقیایہ ، چینہ ، ژاپویایہ کیدرلر

ودہا صاغلام مسلمان وعثمانی اولہرق کلیرلر . ایستہ برچوق طلبہ ، بو صفتلہ کیتدیلر و تام مسلمان اولہرق کلدیلر ، وطنلریندہ تمامیلہ یورہکلرینہ کورہ خدمت ایتدیلر . اونک ایچون بونی تعمیم ایتملی . کندیلنہ گلہ بن بعض طلبہدہ بوق دکل . بونلر ، نہ دینی ، نہ ایمانی ونہدہ ماضیسی بیلر . آوروپایہ کیتمدن اولہ ، بیلیم ہانکی قوللہزدہ ، ہانکی جزویت مکتبندہ تحصیل ایتمشدر . ایستہ ، اونلردن قورقیکز . انشاماللہ بوندن سوکرہ حکومت سنیہ ، آوروپایہ طلبہ کوندردیکندہ بو جہتلی تدقیق ایدرک صاحب اخلاق ، دیندار ، ماضیسی وحالی بیلر پارلاق فکری ، معلوماتی اولانلری کوندرلر .

صادق افندی (دکزلی) — حلمی افندی حضرتلرینک ایراد ایتدیکی کلامدن بعضی جہلر بندہکزک نظر دقتی جلب ایتدی ، یعنی مطلق صورتدہ ایراد ایتکلری کلام بعض مضار ایہام ایتدی . ظن ایدرسہ مقصدلری ، او اولاملیدر . کندیلری معارفک و علمک لزومندن بحث ایتدیلر . بو ، ہالی ویدیہ بر شیشدر . ذاتاً ہر ملتدہ ، ہر دولتدہ ترقیات ومعالیاتک اساسی ، معارفدر ، اوندہ شہبہ یوقدر . دولت اسلامیہنک ، حکومت عثمانیہنک ، وطنی مدافعہ ایچون ناصل اردویہ احتیاجی وارسہ ، علوم ومعارف اردوسنہدہ اولہجہ احتیاجی واردر . معارف دینیہ ودنیویہ اولق اوزرہ موضوع بحث ومذاکرہمن اولان شیمیدیکی شکل وماہیتدہ بولونان معارف مکاتبی ایلہ مدرسہلر حقندہدہ طبیعیدرکہ یک بویوک اصلاحات لازمہدہ بولونتی وبوسورتلہ دولت وملت مادی ومعنوی یک بویوک خدمت ایدہ بیلہجک اولان اللری یقشدرمک ، افراد ملت وارکان حکومت اوزرینہ واجب برکیفتیدر . بوندہ شہبہ یوقدر . ذاتاً بونی مذہب امر ایتدیکی کی اومذہبتک اساسی قوران ، امر ایدن ، دینمز وشریتمزدہ امر ایدیور ، تحصیل علم فرضدر ، دیور . فقط تحصیل علم فرض دینلہجہ مالکز امور معنویہ جہتی دکل ، مادی ومعنوی دنیاو آخرتی معمورو آبادان ایدہجک وانسانی مسعود برحالہ کتیرہ بیلہجک اولان معارفی واحکامی اوکرتمک ہر کس اوزرینہ فرض ولازمدر . حمداللہ پاشا حضرتلرینک بووردقونی حدیث شریف موجبنجہدرکہ علمی بولندہ تحصیل ایتمک لازمدر . آوروپایہ کیتسون ، زویہ کیدرسہ کیتسون ، فقط علمی بولندہ تحصیل ایستون . « الحکمۃ ضالۃ المؤمن اخذھا این وجدھا » بوورلش اولدینی کی بز ، علم وحکمتی زردہ بولورسہق آلنہ چالیشہجیز و مملکتسزی اعمار و اصلاح ایدہ بیلہجک ، مذہبتسزی ، ترقیامتزی قورہ بیلہجک اساسی اوکرتمک لازمہدندر ، اخلاقسزی ، بوزمامق شرطیلہ ، تصفیہ ایتمک ، تنظیم ایلہ مکدہ شرطلر . آوروپایہ کیدیورلردہ شویلہ اولوبورلر ، بویلہ اولوبورلر ؛ دیبہ ایکی طرفدہ علی الاطلاق سویلہدیلر . بندہکز دیورمکہ بو ، علی الاطلاق ایراد ایدیلہمن . چونکہ بوکون آوروپایہ کیدنلرک اکثریسی کوریوروزکہ نہ حسابت ملہسنی ونہدہ حسابت دینیسنی دیکشدریمشدر . تحصیل ابتدائیہ معلم ، آنا و بابا تربیہسنی نہ ایسہ اشبو تخم عرفانہدہ بونلرک دماغ وصاخنہ ایجہ حرث و تثبیت ایدلش ، تمرکز

ایچون ویریلن مبلغ، درت یوز کور بیک لیرا ایدی . بوکون ولایت حصه سیله برابر ۱۶۰۰۰۰۰ لیرا به بالغ اولوبورکه درت مثل نسبتده تراید ایشم دیکدر. درت مثل ترایدایدن بومعارف بودجه سندن عیبا کویلر مرکز استفاده ایده بیلمسی ایچون نه کی تشبانه بولونش ویاخود بوندن سوکرده نه کی تشبانه بولونیه جقدر ؟ بوخصوصاً ناظر بک افندی بک بوسر سیدن بیان بویرمالری رجا ایدیورم .

ایکنجی نقطه ، معارف عمومی نظارت جلیله سی ، عینی زمانده اخلاق و تربیه عمومی نظارتی اولدیفندن، تربیه عمومی نقطه نظرندن استهداف اولونا جق فایه نك ندن عبارت اولدیفنی ایضاح بویرمالری رجا ایده جکم . افندیلر ، بوایکنجی نقطه غایت مهم اولدیفندن هیئت جلیله نك مساعده سیله بوراده ، برآز توقف ایدرک ایضاح ایشم ایسته یورم : انقلابات سیاسی بر طاقم اجتاعی انقلابری تولد ایشمدر . ایسته بوکون حکومت عتاییده اجتاعی بر طاقم انقلابر آره سنده بولونیور . بواقلابرک ، حکومت و ملت حقنده ، فاندلی اولاسی ایچون ایجه دوشونیمسی لازم کلیر . الله کوسرتمه سون ، بواقلابات اجتاعیده اوفاق برخطا ایدیه جک اولورسه نتایج مضره سی ، الی و یوز سندن سوکره آتجی آکلاشیلیر . فقط اونک مضرق دفع ایدیلر ، تلافی اولنه ماز .

افندیلر ، هیئت جلیله کتر بک ائی تقدیر بویرورکه تنظیم ایشمیر ، فوق الساده حسن نیت وحمیت ساقه سیله اجتاعی بویرورک برانقلاب یایشلردر . فقط بواقلاب البته اووقت برجموریت سیاسی اوزرینه یایش ، دولتی انحطاطدن قور تارمق ایچون اجرا ایدلشدر . طبیی بونده شبه ایجه بز . ایده مز . تنظیم ایشمیرک یایش اولدقلری انقلابده اساس اولهرق غرب مدینتی تقلیداً قبول ایشمک و بومدینتک ، بوقاریدن آشانجی به دوعری تطبیق ایدله سی جهتی ترجیح ایشم اولدقلری ایچون بوکون بونک خطالری کور یوزور . هم اوله خطالرک تلافیسی بک مشکل . غیر قابل دهل . فقط برآزم مشکل . بونظما ایشمیرک خطالری نتیجه سی اولهرق ، تربیه اجتاعیه نقطه نظرندن ، مملکتده اوج غروب ، اوج جریان حاصل اولشدر .

بو جریانرک برنجیسی : غرب مدینتک آلایشنه مفتون اولان وفرانسز طرز تفکرینه مغلوب بولونان کنجلر مز ، آوروپادن عودت ایتدکلری زمان ؛ اوت ؛ غرب مدینتی دیندن وعظماندن مجرد ایدله دیگه ترقی ایجه مشدر ، بناه علیه زده دیندن وعظفات ملیه دن ، تساعد ایدرسک ترقی ایدرز ؛ فکرینی مملکتده یایشلردر . طبیی بوقکرک نه قدر مضر ، نه قدر فنا اولدیفنی هیئت جلیله و ملت تقدیر ایدر .

ایکنجی غروبی تشکیل ایدن مدرسه متعصلیلر . بنده کزده مدرسه لی اولدیفن حالده مدرسه متعصلیری دیورم . بونلرده فنون جدیده دن ، حقایق دن غافل اولدقلری ایچون غرب مدینتک اسلامیه قابل تألیف اولامایه جفته ذاهب اولهرق غربدن اوزاقلاشمق جهتی فایه انحاذ ایشلردر .

شمس الدین بک (ارطغرل) — مطالعات ، عمومی طرزده

یورودله سون . هرشمه ده بوخصوصه آدملر واردر . (دوام صدالری) حلی افندی (بصره) — رجا ایده رم ، سوزمی کسه ییکز ، ذاتاً مختصر آعرض ایدیورم . سوکره ایسته دیککز شیشی صورار سکر ، بنده کزده عاجزانه جواب ویریرم .

اوجنجی غروبی ، حقیقی مدرسه و مکتب کورمش منور طبقه تشکیل ایدیورکه اولنر ، دیانت اسلامیه نك هیچ بروقنده مانع ترقی اولایوب بلکه آمر ترقی بولوندیفنه ومدینت ، علوم وفنون نه قدر ترقی ایدرسه ، حقایق اسلامیه ده اونستیده تقدیر و تجیل اولونا جفته وانوستیده حکمت جلیله اسلامیه نك آکلاشله جفته قناعت ایدن ذواندر .

افندیلر ، حقیقی اعتراف ایشمکنک هیچ بروقت چکنمه یه لم . مملکتده بواوج جریان بر برینه متضاد اولهرق دوام ایدوب کیدیورم . حال بوکه حکومت و ملتک محتاج اولدیفنی ، وحدت فکر به در . ذاتاً دیانت اسلامیه نك اساسی وحدتدر ، توحیددر . حکومتک آرزوسی ، ملتک اشتیاقی ده وحدت فکر به نك تأیید ایدیلیدر .

اوحالده مملکتده وحدت فکریه بی تأمین ایده بیلمک ایچون معارف عمومی نظارت جلیله سته بک بیوک بروطفه اصابت ایدیورم . بنده کز ناظر بک افندی حضرتانندن رجا ایده جکم که تربیه عمومی نقطه نظرندن وحدت فکریه بی تأمین ایشمک ایچون نه کی تدابیر دوشونویورلر و نه کی تشکیلات حاضر لاورلر ؟ اسلامیتک علوتی حقنده سوز سولیکه لزوم کورمه یورم . چونکه بونی ، دوستلریمز دگل ، دشمنلریمز بیله اعتراف ایدیورلر . بونک ایچون مختصر براتیکی سوز عرض ایده جکم :

فرانسه دارالفنونی سیاست معلمی به وقتور بهراره ، « جمعیت بشریه نك تأمین سعادت و تأیید اخوتی ایچون ک بیوک عامل دین اسلامدر ، عرق ، جنس و قطعه تفریق ایجه یه ریک بونون اسلاملری بر قطعه جمع ایدن دین اسلامدر ، دیورم . بو حقیقی فرانسز دارالفنونی سیاست معلمی سویله یور . سوکره انکله زده اقامتک مکتبی حقوق موضوعه معلمی دوقور « طایر » اثرده « غربیلر ، خصوصیه انکلیزلر علمای اسلامیه به مدیون شکراندرلر . چونکه بز ، علمی وقی ، خصوصیه علم کیمیا نك صنایعه تطبیقی علمای اسلامیه دن اوکرندک . بناه علیه بز ، اولنر دائمی صورتده مدیون شکرانز ، دیورم .

« موسقوا واده چقان » اوتوروس « غزبه سندن بر اوفاق مثالدها عرض ایده جکم : اوزغنه صاحبی « قرآن روح قدیمنه مکسور بر تفسیر ایله جهلک حامیسی و تعصب وارتجاعک منبهی کی تلقی اولونیور ، فقط بوبله دکلدر . مسلمانلر قرآنک احکامنه تبعیت ایتدکجه ترقی ایشلر ، اونک احکامندن تساعد ایتدکجه انحطاطه دوچار اولشلردر » دیور . افندیلر ، ایسته دشمنلریمز بیله بو حقایق اسلامیه بی اعتراف ایدیورلر . بونک ایچون مملکتده ویریله جک تربیه عمومی ده فایه نه اولمی ؟ ظن ایدیورم که بونده اختلاف ایده جک برجهت بوقدر . چونکه ، قونفره ده ده ملی ودی بر تربیه اساسینک قبول ایدلسی قرر ایله مشدر . ذاتاً قوه قضائیه نك عدلیه نظارته تحویل ارتباطیله مقام جلیل مشیتک ، وظائف اساسیه مهمه سته وقف موجودیت ایشی ومنحصراً بووظیفه مقدسه

یورودله سون . هرشمه ده بوخصوصه آدملر واردر . (دوام صدالری) حلی افندی (بصره) — رجا ایده رم ، سوزمی کسه ییکز ، ذاتاً مختصر آعرض ایدیورم . سوکره ایسته دیککز شیشی صورار سکر ، بنده کزده عاجزانه جواب ویریرم .

اوجنجی غروبی ، حقیقی مدرسه و مکتب کورمش منور طبقه تشکیل ایدیورکه اولنر ، دیانت اسلامیه نك هیچ بروقنده مانع ترقی اولایوب بلکه آمر ترقی بولوندیفنه ومدینت ، علوم وفنون نه قدر ترقی ایدرسه ، حقایق اسلامیه ده اونستیده تقدیر و تجیل اولونا جفته وانوستیده حکمت جلیله اسلامیه نك آکلاشله جفته قناعت ایدن ذواندر .

افندیلر ، حقیقی اعتراف ایشمکنک هیچ بروقت چکنمه یه لم . مملکتده بواوج جریان بر برینه متضاد اولهرق دوام ایدوب کیدیورم . حال بوکه حکومت و ملتک محتاج اولدیفنی ، وحدت فکر به در . ذاتاً دیانت اسلامیه نك اساسی وحدتدر ، توحیددر . حکومتک آرزوسی ، ملتک اشتیاقی ده وحدت فکر به نك تأیید ایدیلیدر .

اوحالده مملکتده وحدت فکریه بی تأمین ایده بیلمک ایچون معارف عمومی نظارت جلیله سته بک بیوک بروطفه اصابت ایدیورم . بنده کز ناظر بک افندی حضرتانندن رجا ایده جکم که تربیه عمومی نقطه نظرندن وحدت فکریه بی تأمین ایشمک ایچون نه کی تدابیر دوشونویورلر و نه کی تشکیلات حاضر لاورلر ؟ اسلامیتک علوتی حقنده سوز سولیکه لزوم کورمه یورم . چونکه بونی ، دوستلریمز دگل ، دشمنلریمز بیله اعتراف ایدیورلر . بونک ایچون مختصر براتیکی سوز عرض ایده جکم :

اولماشاردر . بندہ کز سوزمده فرانسز طرز تفکرینہ مغلوب اولاندر
دیمشدم . سوکره مدرسه یه کلنجہ ؛ اوت مدرسه لر پک چوق اعظم
یتشدرمش ، اولری بز تجیل ایدہرز . مدرسه متعصلری دیمشدم .
یعنی علوم حاضردهن مستفید اولمایان بعض متعصب مدرسه لیلردیکدر .
سوکره ، تحصیل اثاث حقتده صادق افندی حضرتلری بیاناتده
بولوندیله ونوان اسلامیه یه السنه کوسترلمسنه طرفدار اولادیلر .
بندہ کز ، تحصیل مجبوری اولاسی و « طلب العلم فریضه علی کل مسلم
ومسلمه » حدیث شریفنه نظراً ذکور واثانک متساویاً تحصیل
کورمه سی طرفداریم . اگر ذکور واثانک متساویاً تحصیل کورمزسه ،
تریبه اجتہاعیه من تکامل ایدمز افندیله . (تصویب صداری)
فقط بو تحصیل ، جدی برتریه ملیه ودینیه ایله برابر تلقین ایدلی .
افندیله ، تحصیل یالکز انسانلرک کندینسنده موجود اولان برقوقتک
انکشافنه خدمت ایدر . اوقوت ، اوجوهر اگر خیره صرف ایدلک
ایچون تریبه وتیمه ایدیلرسه اوندن هم اووانساک کندیس ، همده
منسوب اولدینی ملت مستفید اولور . فقط مطلق اولهرق تریبه دن و اخلاق
فاضله اسلامیه دن هاروق اولهرق صرف علم اعتباریه انکشاف ایدرسه احتمال که
اولعی ، سبانه ، فساد اخلاقه سبیت ورمش اولور . اولعلمدن هم
کندیس متضرر اولور همده منسوب اولدینی جمعیت استفاده ایجز ؛
اونک ایچون ناظریک افندی حضرتلرندن رجا ایتدیکم جهتده بوایدی .
تریبه و اخلاق قطعه نظرندن استهداف اولونان فایه نکه نه اولدینی
ایضاح بو یورسونلر ؛ دیش ایدم .

سوکره بر نقطه نظر حقتده دها ایضاحات وره جکم . اوت ،
کنجلمز مع الممنونیه دینداردرلر . فقط بوکون هیچ بر آرقداشمز
انکار ایدمز که اوتوز ، قرق سنه ذبری توالی ایدن انقلاب اجتہاعی
نتیجه سی اولهرق مملکتزده دین خصوصنده بر مبالانسزلق وارد
و بو مبالانسزلق توالی ایدوب کیدیور . لکن امید ایدیورم که بو
جریانی بوکوندن سوکره طوردریره بیلرز . چونکه ، مادام که قونفره
وحکومت دیانت اسلامیه نکه مدینته قابل تألیف اولدیننه قانع
اولیور وهیئت جلیله ده بونی ترویج ایدیور . اوله ایسه بو عرض
ایتدیکم اوج جریان بوکوندن اعتباراً توحید ایتدیریله رک معارف
نظارت جلیله سی ایله مقام جلیل مشیختک تریبه وتعلیم قطعه نظرندن
عینی فایه وصول ایچون برابر کیمه سندن ، مملکتده وحدت فکریه یی
تأمین وتأسیسی لزومی تحقق ایدر .

معارف عمومیه ناظری شکری بک (قسطنوق) — معارف
نظارتنه کیدیکم زماندن بری معارفده وقوع بولان اجرا آتہ دائر
هیئت علی کز حضورنده تفصیلات ویرمک ایچون شیمدی به قدر بروسيله
بوله ماشدم . چونکه اکثری زمانز ، غوائل ایله کهرک بودجلمز
مجلسدن سرعته جقبور ایدی . فقط بصره مبعوثی حلی افندی بوبابده
سرد مطالعات ایچون بر زمین احضار ایتدیکندن بر آق تفصیلات
اعطاسیله وتکزی اعاضه ایتک ایسترم .
بر مملکتی بالخاصه بوکونکی حیات ملیه واجتہاعیه قطعه نظرندن

قورتارمق ایچون اک بو یوک ماملک معارف اولدینتی هیچ کیسه
انکار ایتمه یور . بو بدیهیت میدانده ایکن ، یایله حق شیثک ناولدینی
دوشونیله رک اولا ، مملکتده معارف جهتیه نقصان اولان شیئر
تدقیق ایدلدی . اونقصانلر اوزریه یورونه رک تشکیلات اعتباریه
همان جمله سی اکل ایدلدی ؛ دیبه بیلیم . بوتشکیلات وتأسیسات ،
تدریسات ابتدائیہ وتالیه وتالیه اولوق اوزره اوج قسمه آیریله بیلیر .
تدریسات ابتدائیہ ، درت یاشنده کی چوقوقلردن باشلا بهره ق اون
ایکی یاشنی بترین چوقوقله قدر دوام ایدن برمدت تحصیل اولوق اوزره
آیریلیر . بوردت یاشنده کی چوقوقلریدی یاشنه کیرنجیه قدر مکتب
تریبه سی آلتی ، مکتب انضباطنه آلیشمق ، فکریلری تحصیل ایله
استیناس ایتدیرمک اوزره تریبه ایدیلن مکتبلرده جمع ایدیلورکه
بومکتبلرہ بز « آنا مکتبی » دیبورز . بونلر مملکتزده هیچ تأسیس
ایدلمش ایکن درت سنه دن بری وجوده کیریلکه باشلانلیدی ویکلرجه
چوقوق بومکتبلرده ، کرک استانبولده کرک طشرده ، سواق تریبه سندن ،
حاله ایچنده بولوندینی زمان کرک محی کرک سائر صورته معروض
قاله جنی محازیردن قورتارلهرق ، مکتبلرہ آلدی . آنا مکتبلری ایچون
تعلیماتاملر یایلدی و آنا معلمه سی یتشدرمک اوزره دارالمعلملرده
بر شعبه کشاد ایدلدی . بو دارالمعلمات بوکونه قدر یوزه یاقین معلمه
یتشدردی . اوکرده کی سنه ده بو قسمدن یوزاللی معلمه یتشجکدر .
تدریسات ابتدائیہ نکه برنجی قدمه سی حقتده لازم کلن تدقیقات
یایلدقدن سوکره اصل ابتدائی تحصیل دیکیمزیدی یاشیله اون اوج
یاش آرسنده کی چوقوقلرک تحصیل ایچون لازم کلن پروگراملر ، تعلیماتاملر
احضار ایدلدی ، ایشته حلی افندی حضرتلرینک آرادقلری قطعه
بو پروگراملرده کوریلور . اگر بو پروگراملر تدقیق ایدیلرسه
بو پروگراملری تطبیق ایده جک اولان معلمه وتریبه جموعه لری نظر
دقتدن کیریلورسه ، نظارتک هانکی فایه یه استهداف ایتدیکم کوریلور ،
مملکتده آدم یتشدرمک ، هر معناسیله آدم یتشدرمک فایه سی پروگراملر زده
برنجی دوشوندیکیمز قطعه اولدی . تام بر آدمک نصل اوله بیله جکی
مسئله سی نظر دفته آلیرسه بجه اونک دیننه مربوط ، وطنی سور ،
ملیتی طایر یعنی مختلف ناملرله ذکر اولونان شوو طائقی حسن ایغابه
غیرت ایدر بر آدم اولاسی لازم کلیر . ایشته بز تام بر آدمی بو صورته
یتشدرمک ؛ دینی سور ، ریاضتکار اولور ، وطنی سور وکندیسنه
بروحدت سیاسی ورن ملیتی حسن ایدر بر آدم اولوق اوزره یتشدرمک
فایه سی پروگراملرده تعقیب ایتدک ؛ یعنی ابی بروطفه شناس ، منور
بروطنپرور اوله جق چوقوقلر یتشدرمک ایسته بورز ، که دینکی
صایدقلری بویاکی کله ایچنده داخل اولوق اوزره تلقی ایدیورم .
مکاتب ابتدائیہ پروگراملری بو صورته تنظیم ایدلکدن سوکره
بو پروگراملری حسن تطبیق ایده جک معلم و معلملر یتشدرمه سی ایچون
دارالمعلمینلر و دارالمعلماتلر اصلاح ایدلدی . اونلرک اوج سنه دن
عبارت اولان مدت درسیه لری درت سنه به ابلاغ ایدلدی ، چونکه
اومدت لازم کلن تحصیل ویرمک ایچون کفایت ایتمه یوردی و بو پروگراملر

ایتدیرلشدر. بومقولهلر هانکی مجلده بولونمش اولسه اخلاقی و مشواری بوزماز. فقط بونلرک ایچنده بوزولانده وار. کرک ملی، کرک دینی حیاتی بوس بوتون دکیشدیر و بده کلنلر یوق دکل، اوده وار. بو، تخم عرفان و تربیه تک ایوجوزع و تثبیت ایدله مهندند. مدرسه لره کلتجه: اوت، تصبکارانه سوز سوله مین، حرکت ایتمین یوق دکل. فقط بونلرک بوحقایق و احتیاجات مدینه بی اوکرتمش، بیلش، اوکی علوم و فنونیه احتیاجلر درکار اولدینی اوکرتمش ذوات یوق دکل، مدرسه دن تیشمش اریاب فضیلت وارد. بو، انکار اولوناماز. بناء علیه، بنده کز دیه بیلیرم که، ایجاب کلی مایه نده سوز اراد ایتک هر نوع سو ایهام تولید ایدر. هرچند نده اوله بیلیر. حلمی اقدی به خطاباً دیورم که بنده کز کلامک کزک اطلاقدن و الفاظندن حاصل اوله جق مضانک، مقصود مالیکزه موافق اولمادینی شو محفل مالیده سوله مکله برابر، ملته قارش بونی طویورمق ایسترم و سوء ایهامی ازاله ایدییورم. مسئله بودر. ذات مالیکردن اوله معنا آکلاشیلدینی سولیک ایسترم. «الفاظ قوال المانی» لفظک اطلاقدن بر جوق معنا استخراجی قابلدر. اونک ایچون بنده کز، شارحک و ظیفه سی پایورم. شونی دیه بیلیرم که، تحصیل ابتدائی ایجه وجوده کتیریلر، چوجوقلرک عفتنه ملیه و حسابات دینیه سی آنا، بابا طرفندن و حلقه تدیس فاضلانلر نده بولونقلری معاملر جانبدن ایجه تلقین ایدیلرسه اولنرک دماغ و صباخرنه تخم عرفان ایجه آکیلر و اوراده بیتی بیلر ایسه، هرزه به کیشلر حیاتت مالیه لری هیچ بروقت بوزولماز. حسابات و اعتقادی بوزانلر، امین اوله لم که تحصیل ابتدائی سی، ملی و دینی تربیه سی ای کورمه مش، دماغ و صباخرنه تخم عرفان و تربیه ایجه آکیله مش اولان کساندر. آورو یاده دکل، بو ملک نده اوله اوینه ایصیرغان دیکنی کی مضردر. دیمک اولو بورکه، بونلر هر هانکی عجز جدن، منبندن نشأت ایدرسه ایتسون، عرض ایتدیکم وجهه تحصیل ابتدائی به اهمیت ویریلرده اولنک دماغ و صباخرنی سوز و تربیه اولونمش بولونیرسه، او، بوزولماز، نته کم بوزولما یور. بوزولانلر و ارسه دیدیکم کی اساسی ای قورولامش اولانلردر. بوجهته دائر مطالعه م یئدی.

ایکنجی سیده شودر: بم اسکیدن بری فکرمی شوراسی خیر یالار، ناظر بک اقدی حضرتلردن اونیده استیضاح ایدییورم. بنده کز، لسان علیهنده دکل، چونکه احتیاجه کورمه هر قومک لسانی ممکن مرتبه اوکرتمه تک لسان بضمیری یله مدح ایدیلر کی یئلردم. اوت، احتیاج مس ایدن لسانلر اوکر نیلملی، فقط مکاتب زده تحصیل ابتدائی نهنکامنده بولونان قیز چوقلر، وظائف اساسیه رینه خلل کلک شرطیه، فرانسز لسانی اوکر نه چکز، دیه بک چوق زحمت چکیورلر کیدیلر نندنده جوق استفاده اولو عامبور. یعنی مکتبلرده اوقویورلر، فقط اوکر ندکلری بش اون کله دن، اوفاق ریازی بی بله مکدن عبارت، نه مکالمه سی وار نه برشی. حال بوکه مکتبلرده قیز چوجوقلرینک اوقوملر نندن مطلوب اولان ضایه تناقص ایدییور. چونکه چوجوقلر، بر اجنبی لسانی اوکر نه چکم، دیه بوتون اتمکی اورایه سرف ایدییورلر. زیرا امتحان ویره چک، نومرو

قازانه جق، اورایه امک ویرمکه دیکر لازم اولان دروس حقتنده کی سماعینه خلل کلیر و ذاتاً فرانسزجه معلمه لکنی ایضا ایدنلرک چوغی ده اهل دکل. بونلردن بش اون دانه سی بیلورم - چونکه فرانسزجه معلمه یئشدر بیله ممش، یاواش یاواش یئشدر بیلور. بناء علیه دیکر درسلر نسیبتنده و دیه چکم که دیکر درسلردن ده ازیاده اهمیت ویرمک شرطیه، فرانسز لسانه اهمیت ویرلر دیکر حالده اولنردن امید ایدیلن ضایه کمالیه حصول بولما یور. حیات اجتماعی من و سائر جهتلرده دوشونیه چک اولورسه ارککلر قدر قیزلر یزه فرانسز و سائر اجنبی لسانلری اوکرتمک بنده کز لزوم کورمه یورم. اما ارکک چوجوقلر یبزک اولسانلری، ملکتنک احتیاجاته تعلق ایدن لسانلری، اوکر نه چکم چالیشای الزمدر و اوکر تملیسدر. چونکه بونلرک اولسانی بیلرزه دوقورلوق یاهمن، مهندسک ایدمن. اگر اولسانلری بیلرزه علیهمزه نشر اولونان مضر کتابلری اوقویورده مدافعه نامه لری تحریر و تنظیم ایدمن. اگر فرانسزجه لسانه واقف اوله ایدم، بک جوق قائده ل استفاده ل ایدرم؛ فقط مع التأسف بی باهام اوقوتامش؛ مضر، مضر کتابلر نشر اولونیور بعضیلری ترجمه ایدلش. بویه ترجمه ایدلش کتابلری اوقویورق بعض مدافعه لری یازدیمن وار. فقط بر جوق کتابلر واردر که لسان بیلر ده بکمدن - بن دکل، امثالده اوکاواقف اولمادیندن - علیهمزه کی اوثریات، بزم اولاد وطندن تحصیل ابتدائی بی اوستون کوری کورمش بر طاقم دماغی ضعیف آدم لرک فکرمی، وجدانی بوزارق بر جوق اخلاقسز نقلر تولید ایدییور. اگر اولسانی بیلش اولسه یده کوزل کوزل کتابلر نشر ایدیلرک اولنره قارش مدافعه دلرانه صورتیه مدافعه ایدیلر یده، عقلی، نقلی دلیللر نشر و در میان ایدلش اولسه یدی کرک اوراده کی دشمنلر من اقعاع ویا تبکیت ایدلش و کرک بوراده کی کنج لرمزک فکر و وجدانی تصحیح ایتدیرلش اولوردی. نتیجه، اجنبی لسانک تعلیمی اوغورنده ارکک چوجوقلر مزمه اهمیت ویرمی، اوقوتالی. فقط قیز چوجوقلر یزه اوقدر لزومی یوقدر، دیورم. چونکه مطلوب ضایه ل و وظائف اساسیه خلل کلر ودها مهم اولان درسلرینه ای چالیشه مازلر. بویاده طبعی مدکرک ناظر بک اقدی حضرتلری جواب ویرلر.

حلمی اقدی (بصره) - ساعده بو یورمیه کز، برایی کله سوله به چکم. اول، صادق اقدی حضرتلرینه تشکر ایدرم. بنده کز مطلق بعض کله لر ذکر ایتشدم؛ اونلری شرح و ایضاح ایتدیلر. هیچ بروقت عمومیت اعتبار به بنده کز نه آورو یاه کیدنلری نه ده مکتبلرده، مدرسه لرده بولونانلری مراد ایتدم، اونلری مؤاخذه ایتدم. معنی عبارتی تکرار ایدییورم: ذاتاً آورو یاه کیدن و فرانسز طرز تفکرینه مغلوب اولان دیشدم. طبیی آورو یاه کیدوبده اوراده علوم و فنون تحصیل ایدرک اکتساب معلومانله ملکتمزه عودت ایدن و بو ملکتمده ایضا ایتش اولدقلری و وظائف مهمه ایله بک مهم موقع طوتان هیئت محترمه بی بنده کز بیلر و تقدیر ایدرم. فقط اونلر، هیچ بر وقت فرانسز طرز تفکرینه مغلوب

اورادہ تدریس و تعلیم ابتدائی علوم و فنون تہیت ایدہ بیلماک ایچون کتاب یازمقلہ وظیفہ دار قلمندی . اونلرک یازمش اولدقاری کتابلرک بر قسی طبع ایدیلرک انتشار ایدیورز ، بر قسی دہ طبع اولوق اوزرہ درک ، بونلرک دہ بوکون طبع اولوان و طبع اولوق اوزرہ بولونلرک عددی اوتوز بردر . وحدت فکریہ مسلسلی ، ایشتہ اصل دارالفنونلرہ تأمین ایدیلرک جکدر . اورادہ تعلیم ایلہ مشغول اولان اواباختصاص ، کندی فکریہ رحلہ تدریسلرندہ بولونلرہ کوزجلہ تلقین ایتک وظیفہ مسلیہ مکلفدرلر . اگر ، اونلر تلقیناتی ملککتک آرزوسی دارمسنده یاپارلسہ ، ایشتہ وحدت فکریہ تأمین ایدلش اولویور . چونکہ ، دارالفنون ماڈولریدرک ، بر ملککتدہ فکر حاصل ایدہ بیلرلر ؛ اوفکرک اطرافندہ بر مجموعہ تشکیل ایدہ بیلرلر . صرف علمی اولان بومکاتبک اصلاح و تنظیم احوالہ اعتنا ایدلش و صنایع فنیہک اثاث آرہ سندنہ دہا زیادہ مظهر رغبت اولاجنی دوشونیلرک بر « اثاث صنایع فنیہ مکتبی » دہ کشاد ایدلشدر .

مکتبلرہ قوبدیقمز موسیقی درسارینہ معلم و معلمہ بشدیرمک اوزرہ اخیراً « دارالاطنان » نامیہ بردہ موسیقی مکتبی تشکیلہ تشیت ایتدک ؛ ہیئت علیہ کتہ ، بودجہ قوبیلان تخصیصاتی قبول ایدرسہ ، اونلرہ یاقیندہ کشاد ایدہ جکر .

ملککتدہ بر حیات علمیہ حاضر لاملق ایچون دارالفنون مجموعہ لری ۱۳۳۲ سنہ سی ابتداسندن اعتباراً نشرہ باشلادق . بو مجموعہ لردہ ، ہر نوع مباحث علمیہ موضوع بحث اولہ حق ، دارالفنونلردن چیقائلر ، یاخود تخصیصی بر درجہ تکملہ گلش اولانلر ، بو مجموعہ لرہ توسیع معلومات ایدہ بیلرلر ؛ اورادہ کی مباحثہ اشتراک ایدہ بیلرلر . ملککتدہ بر حیات علمیہ اویانہ بیلرلر . ایشتہ بوقطفہ نظر دن دارالفنون مجموعہ لری نشر ایتدک .

بونکدہ قائمہ برق ملککتزک آثار علمیہ سی ، آثار مدنیہ سی تدقیق ایتک اوزرہ بر آثار اسلامیہ و ملیہ انجمنی تشکیل ایتدک ؛ بودہ « ملی تبیلر مجموعہ سی » نشر ایلہ مشغول اولویور . ملککتزی یعنی ، ماضیمزی ، تریات ماضیمزی حقیقہ بیلہ یوروز . چونکہ ، شمدی بہ قدر ، اونلر نہ اولجہ یازلش اولان کتابلردن تدقیق ایتک ، نودہ بالذات ملککتزودہ کزہرک تدقیق و تبع ایتک احتیاجی حس ایتدک . بواجتاج ہر حالہ تطمین ایدیلرک درجہ دہ مهم بر قطفہ در . ایشتہ آثار اسلامیہ و ترکیہ انجمنی بو تدقیقاتی ایضا ایلہ مکلف اولہ جکدرک ، فصل مخصوص کلنجہ ، طلب ایتدیکم تخصیصات قبول واعطاولونہ حق اولورسہ ، بواجتاجک مساعیسی توسیع ایدہ جکر .

ملککتزک دیگر تدقیق اولونامش بر قسی دہ احوال جغرافیہ واقلمیہ سیدر . احوال ہوائیہ ، زہرہ دہ ہانکی محللرہ نہ صورتلہ تبدلانہ دوچار اولور ، نہ قدر باغمور یاغار ، ہانکی روزکارلر نہ قدر مدلہ آسہر ، رطوبت ، مختلف اقلیملرہ نہ قدردر ؟ بونلر معلوم اولادینی ایچون ، احوال زراعیہ و احوال اقلیمیہ ہاڈ ، اصول

بیلرکسکرک ، بردولتی تمیل ایدن وساطتدن بری دہ لسان رسمیسیدر . بردولتک لسان رسمینک کسب انتظام و تکمل ایتسی اونک طریق مدیتدہ ایلرلہ بیکنہ مثال اولان خصوصاتدن بریدر . لسانلرک بالخاصہ صوک زمانلرہ آلدینی شکل مشوشیت نظر دقتی جلب ایتدیکی ایچون ، بونک شامل اولدینی شعباتی یعنی املا ، صرف ونحو ، ادبیات و لغت کی نقاط مهمسنہ دہ تدقیق و بویادہ بعض قواعد وضوابط نشر ایتک اوزرہ بونلرہ مخصوص انجمنلر تشکیل ایتدک ، بونلر بر ایکی سندنہ بری چالیشمقندہ درلر . فقط ، بو انجمنلرک مساعیسی دہا مثر بر حالہ قویا بیلماک ایچون تخصیصات ایستہ یوروزک ، تدقیق انجمنلری میانندہ بو تخصیصات دہ داخلدر .

غالب اقدسی ، دارالایتملر حقندہ اولجہ تشیت ایدلش بر مسئلہ نک نہ شکل آلدینی صورتیلر . بو ، ہنوز ، حال مذاکرہ ددر . امید ایدیورمک بو تشیتی بمرہ دار ایدہ جک ، بر نتیجہ حسنہ بہ ایصال ایلہ جک اولان تکلیف قانونیہ ، بوکون ، ہیئت علیہ بہ توزیع اولونہ جقدر . او قانون ، بو مسئلہ حقندہ نہ دوشوندیکمزی واضعاً کوستریبور وایشک حیز فطہ ایصالی آتجق ، بویلہ بر قانونک نشر ایدلہ سلسلہ قابل اولہ جقدر .

اناث مکتبلرندہ فرانسزجہ تدریسی حقندہ صادق اقدسی حضر تریک بیان بو یوردقاری مطالعات ، بر نقطہ نظر دن وارد اولہ بیلر . فقط ، ملککتزودہ ، بالخاصہ استانبولہ ، اجنی مکتبلرک تأثیراتیہ قیزلریز ایچون دہ ، راجنی لسانی اوکرتمک احتیاجی مان عمومیت کسب ایتش کیدر . ہانکی طائفہ بہ صورتلہ ، قیزنہ اجنی لسانی اوکرتمک آرزوسی سوبلہ مکدن چکینمز . ایشتہ بز ، بو آرزوی عمومی بہ اتباع نتیجہ سیدرک قیزلریزک ، عددرلی آزالان اجنی مکتبلرندن زیادہ ، کندی مکتبلریزہ دواملری تأمین ایتک ایچون بولسانلری قوبدق . بو لسان نہ قدر آژ اوکرہ تیلرسہ اوکرہ تیلسون ، البتہ بر فائدہ علمیہ سی ، بر فائدہ علمیہ سی واردر . فقط قیزلرمزک وقلری بوش کیرمہ مک ایچون اصلاح ایتدیکمز اصول تحصیل نسبتدہ بولسانلری اوکرتمک اعتنا ایتکدہ زہر .

عبدالله عزمی اقدسی (کوتاہیہ) - اقدم ، ناظر بک اقدسی ، آرقداشلریزہ جواب ویرکن بر مسئلہ حقندہ دقتی جلب ایتدیلر . دیدیلرکہ استہداف ایتدیکمز غایہ ؛ دینہ ، ملتہ مرہبوط ہر مناسیلہ آدم بشدہ بر مکدر . طبیی بوندن باشقہ بر غایہ تعقیب اولونہ باز . کرک حکومت وکرک مجلس بوندن باشقہ بر غایہ تعقیب ایدلرکی کورمک ایستہ مز . یالکز ، پروغراملریزی بویادہ واصل اولوق ایچون یابدق ، پروغراملریز مطالعہ و تدقیق ایدیلرسہ بویادہ واصل

تجدیداً احیا ایدلدی ، دارالمعلمینک موجودری تکثیر ایدلدی . معلمک ینہ بومکاتب ابتدائیه تلعین ایدہ جکری وظائفی پروغراملره درج ایتدک اوو صورته کندیلرینہ نلرک تصیم وتلعین ایدلہسنہ چالشیجقلمری پروغراملره معلمره کوستردک وکوستریورز . کویلر حقتده نەدوشونلدیکی صوریورلر . طیبی کویلر حقتده دوشونلدیکنم ، هر کویده برمکتب آجق وهر کویلرک چوجقلمری اوقوتہ بیلمکدر . بوسلہ تدریجاً وقوعه کلهجک ، اکال ایدیلہجک برسئلہدر ، بون کندیلریده تقدیر ایدرلر . چونکه مملکتیزک وسنته نظرآ موجود معلمک وهرسنه پیشنلرک عددی آزدلر . آزییشن معلم و معلملری چوقاضیق ایچون نهکی ندایواختاذا ایدہجکی سویله مک اقتضایدرسه بونیده عرض ایدہجکم . کندیلریک اوجنچی برقطه سیده وحدت فکریه بی تا مین ایدرک اولادوظنی ، زده تحصیل ایدرسه ایسون ، برقطه ده جمع ایتدک ایدلی . بوقطه به وصول ایچون کندیلریک ایدر ایتدکری مقدمه ، بندہ کزجه براز زاندر . چونکه هر مملکتده عنفانہ ، دیانہ ، اخلاقه ، حاصلی براکثریتک مقدس عد ایتدیکی خصوصانہ رعایت ایجه ن آدملرظهور ایدہ بیلیر . بونک شو ویا بو تحصیل کورمش اولانلر میانندن ظهور ایجه سی اونحصیک ، اوپرلز تلملک فنا اولدیغنی کوسترمز . بونلرقسباً تربیه نقائصندن قسباده حسن قرینہ نائل اوله ماق ، یاخود سوء قرینہ اوغراق کچی خصوصانندن تولد ایدر . اونک ایچون شوراده ویاپوراده تحصیل ایدنلری ایتام ایتدک بندہ کزجه هیچ دوغری دکدر . آوروپایه کیدنلر ایچنده شدی به قدر بندہ کزک طانید قلمدن و معارفده استخدام ایتدکلمدن بویله دینسزلکله ویاخود دینده عدم میالانہ میدانہ جیقمش کیسه بی بیلیمه یورم . مالک اجنیهده تحصیل ایجه نلر ، مملکتیزده قالانلر آرسنده بویله لری بولونه مازی ؟ بولونه بیلیر ، بو اجتمال داخندہدر . اونک ایچون مطلقاً آوروپایه تحصیل ایتدیکی بوکا سائق اولهرق کوسترمک بندہ کزجه دوغری دکدر . چونکه بو ، آوروپا علم وعرفانه قارش ایلدیقه ، برافعال وبلکده برضرت تولد ایدہ بیلیر مطالعاتندر . حال بوکه بوکونکی حال ووضمره کوره ، بز ، آوروپا علوم وفنونی صورت سریمهده اقتباس وهضم وتمثیل ایتدک مجبوریتندہ بز .

بوتدریسات ابتدائیه حقتده یاپدیغمز تقاطدن بریده پروغراملره موافق کتابلر وجوده کتیرله سیدر . بوقطه صورت مختلفهده بعض یرلرده موضوع بحث اولویور ، مکتبلر کتابسز قالش دنیلیور . حال بوہ بونلر عدم تدقیقندن متولد مطالعاتندر . مکاتب ابتدائیه ایچون اوتهدن بری نشر ایدلش کتاب اولفله برابر زیایدیغمز پروغراملره توفیقاً کتساب تألیف ایتدیرمک ایچون ، معلملری وخراردن ارباب معلوماتی تشویق ایتدک . مکاتب ابتدائیه به اوتوز بش کتاب یاپدیمرق ایجاب ایدرکن شدی به قدر بونلرک اوتوزینی یاپدیردق وبونلردن اون ایکینسی طیشاروده کی مطبعلر باسدی ، قصور اون سکرینده ضرورت حریدن دولانی باشقه مطبعلر باسامادینندن مطبعه طاهره به طبع ایتدیرمک مجبوریتندہ بولونق . شوااعتیار ایله مکاتب ابتدائیه کتابلرنده اوتوزی اکال ایدلش وبشیده ذاتاً ده

اول یاپلش اولان کتابلردن تعقیب ایدلکده بولونمشدر . دارالمعلمینلر ایچونده یاپدیمرش اولدیغمز کتابلرک عددی طقوزدر . ذاتاً اورایده طقوز کتاب یاپدیمرق ایجاب ایدیوردی . مکاتب ابتدائیه ایله دارالمعلمینلرک کتابسز اولماسی مستلشی بو صورته نصل موقع مباحثه بونولدیغنی آکلایه مایورم . کوریورم که صورولما مقدن ، تدقیق ایدله مکدن ایلری کلپور .

مکاتب ابتدائیه ، یعنی تدریسات ابتدائیه به داخل اولان مکاتب ، بو صورته اکال ایدلکدن سوکره مکاتب سلطانیه نک پروغراملریده اصلاح ایدلدی . بز ، مکاتب سلطانیه بی مسلک مکتبلری عد ایتدیکنم ایچون ، یعنی اورادن چیقاجق اولانلر ، کزک حکومتک دواتر مختلفه سنده چالشیه جقلمری وکزک سربست مسلکلرده اکتساب اختصاص ایتدک اوزره یتشه جکری ایچون پروغراملری اولوده تنظیم ایتدک بومکتبلرک عددی تکثیر ایتدک مجبوریتندہ بولونق وانانده تمشیل ایتدک . اناث مکاتب ابتدائیه سنده اکال تحصیل ایتش اولان قیزلر می ده بوکسک بر تحصیل مظهر ایتدک ایچون ، اناث سلطانیلری آجقدق . لوا اعدادیلرندن یتشهجک اولانلرک ، مملکتلرنده قالهرق اکتساب ایتدکری علم ومعرفتی اوراده تطبیق ایتدک قابلیتندہ اولورلر سه مملکت ده نافع برعضو اولاجقلمری ظن ایتدیکنم ایچون او اعدادیلرک پروغراملری تجارت ، زراعت ، صناعت کی معلومات ایله توسیع ایتدک بونلری بررشبه اعتبار ایدرک لوا اعدادیلرندن ایکی ویا اوچنی احتوا ایتدک اوزره ولایتلر زنده تمشانده بولونق . چونکه ، اومکتبلرک مصرفی اختیار ایتدک خصوصی بودجهلره ماڈدر . بونک برقسمنده قولایقله موفق اولدق ، هنوز برقسمنده موفق اولامادق . چونکه ، مجالس عمومیه ، تخصیصاتی هر یرده قولایقله قبول ایتدی . لوا اعدادیلری ایله سلطانیلر ایچون شیمیدی به قدر الهی آلتی کتاب طبع ایتدیردک . بومکتبلرک احتیاجاتی ده همان او مقداردن عبارتدی . سلطانیلرده اکال تحصیل ایدنلرک ، ده بویوک معلوماتی تحصیل ایدہ بیلیمه سی ایچون لازمکن مکاتب طالیه به - که دارالفنون نامی آلتندہ ذکر ایدیلیر - اک صولک اصلاح صرهمی کلدی . کچن سنده هیئت علیلرنده کی اوزون مذاکرانندن معلوم اولدیغنی اوزره ، دارالفنونلره بوکونکی شکل مکملی ویره بیلدک . سلطانیلرک پروغراملری دارالفنون تحصیلتی تماماً تعقیبه مساعد اوله بیلہجک درجهدهدر . نصل که ، مالک سارده کی سلطانی ماڈونلری دارالفنون تحصیلتی تعقیب ایدہ بیلیمک اقتدارتی احراز ایدیورلر سه ، بزدهده ، اونحصیلی تعقیب ایدہجک درجهده یتشپورلر . فقط ، پروغراملرک اصلاحی ۱۳۲۹ سنه سنده باشلادی . ۱۳۳۰ ، ۱۳۳۱ ، ۱۳۳۲ سنه لرنده بونی تطبیق ایتدک . غوائل حریه وسلطانی مکبلرینک منتهی سفارلرنده بولونانلرک خدمت مقصوره به آلمانی ، هنوز بومکتبلردن نشأت ایدنلرک مقداری ، ندرجهده تحصیل ایتدکری ایچون ، برمقیاس اوله جق درجهده چوق دکدر .

دارالفنونلر شکل حاضری آدقدن سوکره معلملر ، مدرسلر ،

مصطفیٰ ندیم بك (كنفرى) - انقدم، بندہ كز ناظر بك افندى
 حضرت تار بك معارف خصوصندہ كى مساعلىرى شایان شكران بولورم .
 معارفى حقیقہ یکیدن تشكیه باشلا دیرلر . فقط معارف عمومیه
 مئسسى هر مملكتده ، حتى كندیتہ مخصوص اولمق اوزره ، بر بویوك
 مستندر و اولیه بر صنعتدركه باشلا ییلدینى وقت دوغرى باشلامق
 ودوام ایلمك ایچونده اصولره ، «مئود» لره ایتنا ایتدیرلك لازمدیر .
 شیمدى به قدر جریان ایدن سوزلرده ، عمومی اولهرق ، بك نافع
 جهتلر سوله نلدى و همیز استفاده ایتدك . فقط «مئود» حقتده ،
 یعنی اتخاذ ایدیلن اصول حقتده ایضاحات و یریه مدی . یعنی معارف
 عمومی دن مقصدیز ، اولاد و ملنك كافه سنك كندى لسانلرده اوقوبوب
 یازه ییلمه لری و سوكره احتیاجلری دفع ایدمك قدر معلومات
 علوم دن برنى ییلمه لری ، احكام دینیه اساسل بر صورتده اعتیاد
 و تمثیل اجهلری مئسسیدر ، اوت ، بندكز تحصیل نالی و نالی جمته
 ناس ایتك ایستیم ، اصل مسئله ، معارف عمومی دیر . بز ایسه
 هنوز ، معارف عمومی مز ایچون ، بوكون یكى بر ایته باشلابورز .
 چونكه معارف عمومی ایچون ایسه باشلامق اولاطم و معلمه
 یتدیرمكدن باشلا . شیمدى بزم مملكتمزده ، كرك و لایتلرده
 و كرك مركزده ، دارالمعلمینلر و دارالمعلماتلر تشكیل ایتدیر . فقط ،
 بونلرده تعقیب اولونان اصول نهدر ؟ مسئله بك بری بودر .

دیگریته كلنجه ، كوریوزك كنجلیز كوی مکتبلی
 معلملگریته رغبت ایتدیرلر . اولك ایچون دارالمعلمینلره رغبت
 ایدن طلبه درجه کافیده دكلدر . بز ایسه ، بر معلم اردوسته محتاجز .
 بناءً علیه بو معارف عمومی معلملرلك یتدیرلر ایچون
 و كندیلرلك رغبتی دعوت ایتك ایچون اتخاذ ایدیلن اصول نهدر .
 بندكز ظن ایدیوره كه دارالمعلمیه كیده جك اولان ایتدیرلر . كندیلری
 بر كویه معلم اوله حتى اولورلرسه الی الابد او كویده قالا جعفری ظن
 ایدیورلر . ایته بو فكر ، بك زیاده ترقی ایتك آرزوستده بولونان
 كنجلیز ایچون برسددر . حال بوكه بو كنجلره بر استقبال آجامز
 لازمدر . بو استقبال فصل آچیلیر ؟ بو، اول امرده تریبه ایله ، یعنی
 بر كنجده مملكتك كویلرته كیدوب وطنداشلری تنور ایتك ،
 وطنك حال آكلامق و وطنك حال ایلری كوتورمك عشقی
 اولاد بر مق لازمدر . ایكنجیسی ، بو عشق ایله كویله كیدن بر معلم
 ییلدیركه كندیسی اگر چاییشیرسه اولك ایچون ترقی قاچیرسی ناهایته
 قدر آچیفدیر . یعنی بر مدت مملتك وظیفه سنی ایا ایتدكدن
 سوكره دارالفنونه كلوب بر امتحان وریر و اونده موفق اولورسه
 دها اوست طرفه كیمك نهایت بوله چه نمره سنی نتیجه سی اولهرق
 مراتب دولتك هر قسته كچه ییلمك حتى حازر اوله ییسه حكدر .
 شمدی معلملرلك یتدیرلر ایچون اصول اتخاذ ایدلدیر ؟
 بونی بندكز ییلمه بورم . ناظر بك افندی حضرتلرلك بو جهتی ایضاح
 بویورم لری و چا ایدرم .
 سوكره آنا مکتب مئسسى كلپور : آنا مکتب زده هنوز دها

رح مادزده كیدر . بواصول بزده دها ییك قبول ایدیلور و اونده
 ناظر بك افندی حضرتلری قبول بویور دیرلر و تأسیسه چاییشیلور .
 فقط آنا مکتب مصلحتی ، دها دوغری و سنی معلملری - چونكه
 آنا مکتب لرنده وظیفه تعلیمی ایضا ایدنلر قادیلرلر - یتدیرمك
 ایچون ، ظن ایدیورم ، دارالمعلمانه زده ییگانه برشمه من وارد كه بو
 خصوصه ناظر بك افندی بویوك بر همت ابراز بویور دیرلر . فقط دارالمعلمانه
 بوشمیه یتدیرلر جك اولانلر نا كافیدر ، ظن ایدرم . اولك ایچون بو آنا
 مکتبلی ایشنده بك متخصص اولان ملتر دن استفاده ایتك مجبورز ،
 فكر نهدیم ، موجود اولان نقصانك اكالی وحقی دییه ییلیرم كه ،
 یاكشلك تصحیحی و چا ایدیورم .

سوكره مکتب كئابلری مئسسى وار : بندكز بو كئابلردن
 یته معارف عمومی مزه ، مآد ابتدائی مکتبلی كئابلری تصدایدیدیورم .
 ابتدائی مکتبلی ایچون اوتوز بش كتاب باهدی بویور دیرلر .
 شیمدی به قدر كتاب صانان كئابلر مزده مكاتب ابتدائی ایچون بك
 چوق كتاب موجوددر و نظارت جلیله بو كئابلری اولدقچه آلمش ،
 طارامش و مناسبلریده زمان زمان قبول ایتدیر . شیمدی ناظر
 بك افندی ، بالخاصه ، دها البریشل كئابلر وجوده كئیرمكده همت
 بویور دیرلر . فقط بندكز ظن ایدیورم كه مکتب كئابلری ، یعنی جوقلرلك
 كئابلری وجوده كئیرمك مئسسى بك زیاده حازر همت برمشهدر .
 چونكه ، بر كره تدریسه مأموران معلملرلك كندی ایتدیرلر ،
 كئابلر اولهرق پروگراملری تطبیق ایتك ملكه و اقتدارنی هنوز حازر
 اولاد قاری ظن نهدیم . هر حالده كئابلردن استفاده ایتك بر درس
 كتابی اتخاذ ایتك مجبوردر . از بردن درس اوقوته حتى معلم زده
 هنوز بقیشمشدر . بلکه وارد ، فقط كافی دكلدر . بز ایته زده
 نا كویلر مزه قدر علوم ابتدائی یعنی صورتده انتشار ایتسون . اولك
 ایچون كتاب ، بالخاصه مکتب كئابلرته بك چوق احتیاجز وارد .
 مکتب ایچون اوتوز بش كتاب باهدیر . دییه آرق ایش یتدیر
 فكر نده بولونه مایز . بالمكس ، یکیدن دقیق و تحقیق ایتك مجبورز .
 حتى ده ییلیرم كه بو كئابلرده آشنایی بوقاری طلبی صلاحته سوق
 ایدیه جك بعضی اكشیر بولونه ییلیر . بونلرلك هر حالده تصحیحی لازم كلپور .
 بونك ایچون ناظر بك افندی حضرتلری نه باهدیر ؟ بو خصوصه
 یاكشز ایی اصول اولایلیر . برنجیسی ، بونك شخصی ، اربابی ،
 یعنی مکتب كئابلری باهیه جك اولان كیسهری مسافه دهوت
 ایله مك و كندیلرته بر مكافات و ریمك اصولیركه بو ، این بر اصولدر .
 فقط ، بو اصول ایله نظاره قدیم اولونه حتى آنا مکتب دقیق ایدمك
 هیتك بك بویوك و بك دقتل و هیت اولماسی لازمدر . بو هیت ،
 اوندر دقتل و بی طرف بر هیت اولمالیركه بو هیتی تشكیل ایدن
 فوانك تجارت و سایر فكره علاقه دار بولومعه لری لازمدر . بو ،
 برنجی اصول .

ایكی اصول ، ظن ایدرم ، معارف نظارتده بو كئابلری
 وجوده كئیرمك ایچون خصوصی و موظف بر هیت تشكیل اصولیر .

اوله جنم کوریلور، بووردیلر. بنده کز دائرة انتخابیه مده کوردیکم مکتب ابتدائیه دن نمونه مکتبیرنک پروگراملری، بوغایه واسل اوله جنق درجه ده کورمدم. نمونه مکتبیرنک پروگراملرنده هفتده درت درس اجنبی لسانی، سوکره بر ویاخود ایکی درس علوم دینی اولوق اوزره کوردم. ابتدائی، نمونه مکتبیرنک اکر بو کوردیکم پروگرام دوغری ایسه طبیی بو، مقصد یعنی دینه، ملیته مربوط اوله جنق بر آدم بنشدرمک مقصدیه ایصال ایتمز. اوتهدن بری ایشیدیورمک هیچ برملکنده ابتدائی مکتبیرنکده اجنبی لسانی تدریس ایدله یور ایتمش. ابتدائی مکتبیرنکده اجنبی لسانی تدریس ایدن مکتبیر اوله بیله مرحله بزم ملکنتمز مطلقاً ابتدائی مکتبیرنکده اجنبی لسانی تدریسی ایجاب ایتمز. هر چه درجه ده دکلمز. ابتدائی مکتبیر ایچون، مقصدی تأمین ایده جنک درجه ده بر پروگرام بائلق لازم کلیر و بونده هفتده درت درس اجنبی لسانی برینه هفتده درت درس علوم دینه، اخلاق و علوم دینی درسیرنک و ضی ایجاب ایتمز. اکر کوردیکم بو پروگرامده بر کلشنق وارسه کندیلری تصحیح ایدرلر. عکسی قدیرده پروگراملری اصلاح ایتملرینه انتظار ایدرم. معارف نظری شگری بک (قسطون) - بو نقطه جه جواب ورده جنک انندم. کندیلری پروگرامده علوم دینه درسیرنک هفتده قاجرساعت اولدیی نطن ایدرسه تمیت ایتمیلر، تمیت ایتمیلری اوقوت مناقشه قابوسی آجیله بیلریدی. مسئله دوسک ساعتده دکلمز. اودرسک ساتخی، اولنک نهمرزمانده جو جو قورده هضم ایتمز. بیه جنک اولجیلرک، دوشونیلرک قوبیلر. بوقه جوق اشتغال ایتمک و آ آ اشتغال ایتمک، جو جوغه اودرسی ویاخود اوفکرلی جوق ویاخود آ آ ویرمک دیمک دکلمز. بعضی درسیر، جو جو قورک ذهنلرینه نایت یانجی کلیر. اولنک ایچون جوق ساعت قوبیلر. بعضی درسیرلی جو جو قورک بک قولایفله هضم ایدرلر. اودرسلر اولنک ایچون آرز قوبیلر. دوسک آرز ویا جوق ساتخی حاوی اولماسی اوکا ویریلن اهمیتی وعدم اهمیتی کوستمز. مع یافه علوم دینه درسیرلی، نتم خاطرمده قالدینه کوره، برنجی، ایکسکی و اوچنبی سنلره قرآن کریم ایله برابرینه درت ساعتدن آتاشی دکلمز. اور سنلرده هفتده هفتده ایکیدن آرز دکلمز.

حلمی افندی (بصره) - ناظر بک افندی حضرتلری، مملزک اوصافی تمداد ایدرکن دینی، وطنی سهون، حیاتی ملیسه رعایتکار اولان ذوات بیشدیوریلور، بو یورمشرلری. بوغایه واسل اولالری نئی ایدرم، ان شاءالله موفق اولورلر. یالکز بر نقطه حقتده، بنده کزجه، قناعت حاصل اولادی که اوده شود: ناظر بک افندی، آروویه کیتسک ویاخود آرووالیرک طرز فکرته کوره یازلمش کتابلری بلانذقیق ترجمه ایدرک بزم ملکنتمزده اوقوتله دین خصوصنده بر میلانسیزاق حاصل اولماز، بو یوردیلمز. اوت، آروویه کیتسک وعلی الاطلاق مکتبده اوقوتله هیچ بروقت دین خصوصنده میلانسیزلی تولید ایتمز. فقط تاریخ عمومی آجیکز، تذقیق ایدیلمز، فرق سه دن بری، اختلافات عمومی و اختلافات اجتماعی، اختلافات سیاسی، اختلافات دینیه نامیه تاریخ عمومیده بونلری کورورسکر. شیمدی اعدادی مکتبیریزده اسلامیتک حقایقه مطلع اولمایان برکنج بونی اوقودینی وقت، اختلافات دینیه نهمز؟ بیور. بو جهتلری اولجه ایضاح ایتمک ایستهمش ایدرم. اوت، اختلافات دینی.. هر بیلر، تمدن ایتمک ایچون، باطبع برطانی دینی رابطه لردن آیرلیق مجبوریتده بولومش. ایشته بزم کنجلیزمزده، عیناً ترجمه ایتمش کتابلری اوقودینی وقت، تمدن ایتمک ایچون عیسا بو رابطه لردن آیرلیق لازم کلیری؟ دینه بر فکر حاصل اولورور.

معارف نظری شگری بک (قسطون) - بو، تاریخ کتابلرنده یوقدر.

حلمی افندی (بصره) - وارد افراندم، بناء علیه دیانت اسلامی بک هیچ بروقت بر اختلاف معروض قالدینی، اوله اوله اساسات اسلامی اعتباریه عصر سعادت رجوع ایتمک لازم کلدیکی تأیید ایده جنک صورتده تلقینده بولونقی لزومی بنده کز اعتراف ایدرم و ناظر بک افندی حضرتلری ده بونی قبول بو یورلر. شیمدی کرک پروگراملرک و کرک یازلمش و یازیلجنی کتابلرک بوغایه ایصال مقصدیه ترتیب ایلمه سی بنده کز نئی ایدیورم.

معارف نظری شگری بک (قسطون) - انندم، تاریخ کتابلرنده اختلافات دینه و سیاسی و اجتماعی بک موجود اولدیندن بحث ایتمیلر و ترقیات ایچون جو جو قورده اختلافات دینه مطالعه سی حاصل اولور، دیدیلر. فقط تاریخ کتابلرنده فلان ملت اختلافات دینه دن سوکره مظهر ترقی و سعادت اولمشدر، دینه مطالعات یوقدر، یالکز او تاریخمک وقایع مذکورده وشو بولده اختلافات اولمشدر، دینه محرور. فقط تاریخ کتابلری، دنیا اولان اختلافات بر ملکنتمز ترقی موجب اولمشدر دینه اونی استحسان بولنده بیان مطالعه ایتمز. فی الحقیقه اختلافات دینه، بئنا خلافتدن تنوره کیتسک صورتیهده اولور و بلکه اوتوع اختلافات دینه حقتده بونی سوچلر. بونی سوچلر، یعنی خلافته حتی مقایسه اجتماعی بر تاریخ کنای ایچون لازم اولان خصوصاً بک اولنک ایچون جو جو قورده شو ویا بوفکر حاصل اولور و کندی دینجی ترک ایتمک کی بوفکر حصوله کتیر یوردمک بنده کزجه دوغری دکلمز.

عبدالله مزنی افندی (کونابه) - ساعده بو یوریلور ایتمدم؟ اسکیشر نمونه مکتبینه ...

رئیس - هاوره اولاسون انندم. سوز حلمی افندی بکلمز.

سنة ده تحصيل ایدہ جکلر واوندن سوکره اوست طقهده بولونان برمکتبک معم و معلمه سی اوله بیه جکلر در ، اگر بونلر ایستزلسه بوایکی سنهک تحصیلدن سوکره - که بو برسطلاتی تحصیلدر - دارالفنونہ ویا دارالمعلمین عالیہ کیره بیلیمک صلاحیتیده حائز اوله جکلر در . بو صورتله کوی معلملرندن استمدادی اولانلر کویده قاهره کورلشمش اولمایاجقلر ، آرزو ابتدکاری تقدیرده تحصیل عالیی تعقیب ایتمک صلاحیتیده حائز اوله جکلر در . بناء علیہ اونلر ایچون طریق ترقی آچیلمشدر .

دارالمعلمینلره طلبه بولمه کلنجه : بونیده برنظامنامه ایله تأیید ایتدک . بیلورسکز که سلطانیلره ، کرک ذکور وکرک انات سلطانیلرینه مجاناً قبول ایتدیکمز چو جو قلممچوراً ، یعنی نظامنامه تبعاً دارالمعلمین ودارالمعلماتلره نقل اولونورلر . اوچو جو قلم هر هانکی صنفده بولونورسه بولونسون ارنکلکری اون بیدی یاشنی اکال ایتدکری وقت دارالمعلمینلره نقل اولونورلر . قیزلرده اون درت یاشنی اکال ایتدکری وقت دارالمعلماتلره نقل اولونورلر . شو صورتله دارالمعلمین ودارالمعلمات طلبه سی مکاتب سلطانیده یتیشیر . بونلردن نقل ایجه یئرلر اجرت تحصیلینی ویرمکه مکلفدرلر . یالکیز نظامنامه برقطه یی استنا ایتمشدر . اوده ، علی الاعلی ترفیع صنف ایدنلری مختار براقشدرلر . علی الاعلی ترفیع صنف ایدنلر ، ایستزلسه دارالمعلمین ودارالمعلماتلر کچرلر ، ایستزلسه سلطانی تحصیاتی تعقیب ایدرلر . بو صورتله دارالمعلمین ودارالمعلماتلره طلبه بولمق امکانیده استحصال اولومشدر .

سوکره ، ابتدائی مکتبلرینده کتاب مسئله لرینی موضوع بحث ایتدیلر . بو خصوصی بنده کز عرض ایتشم . نظارت کندیسنه لازم اولان کتابلر ایچون سنهک درت بش ایتدیه پایلاجق کتابلری قبول ایدہ جکی اعلان ایدیور و اومدت نظر فنده کتاب یاپانلر تألیف و ترجمه دآرهنه کلرک یایدقاری کتابلری تودیع ایدیورلر . سوکره کتاب تودیع ایجه یین ، بویله مسابقه ده داخل اولمایان معلملرک ارباب اختصاصدن اولانلرندن انجمنلر تشکیل اولونیور . بو انجمنلر ایکی ، اوچ آی بو کتابلری تدقیق و پروغراملره موافق اولانلرینی قبول ایدیورلر . بزده ، اونلری یامؤلقارینه براقه فرق طبع ایتدیریوروز و یا خود مؤلفلر نظارتیه براقیورلر و نظارتده کندی حساسه طبع ایتدیریور . بناء علیہ کتاب انتخابنده تطبیق اولونان اصولده تحت انتظامده در . برده ، معلملر پروغراملری کندی اجتهادلریله تطبیق ایدہ مزله ، دیدیلر . بزده بوقطه یی دوشونونک ، هر درس ایچون بر اصول تدریس نشر ایتدک . شیمدی به قدر نشر ایتدیکمز اصول تدریس کتابلری بکرمی درده بالفدر . بونلرک ، بو جزؤلرک برینسنه براقج درسک اصول تدریسی کوسترلمشدر . بوندن باشقه عموم درسلرده و تربیهده تعقیب ایدیله جک اصولی مین برده اصول تربیه و تدریس نشر ایتدک . بناء علیہ معلملره رهبر اوله جق آتاری بویله جزؤ ، جزؤ نشر ایتدیکمز کبی دارالمعلمینک موقتاً نشر ایتدیکری رساله ایدہده اصول تدریسی معلملره ، سنهده آیریمجه براقج جزؤ نشر ایدرک . تعلیم ایدیوروز .

سلطانیلرده طبیعی وریاضیه درسلیته اهمیت ویرلمه سی لزومندن بولوزومه لایقیه اهمیت ویرلمش اولانلرندن بحث ایتدیلر . ظن ایدرمکه سلطانیلرده تاریخ طبیعی ایله ریاضیه به ن قدر اهمیت ویرلمک لازم ایسه او قدر اهمیت ویریلیور . حتی او اهمیتک ویرلمسندن ناشیدرکه سلطانیلرک اون ، اون ، اون برونون ایکنجی صغفری ایچی شعبه به منقسمدر . او ایکی شعبه دن برینهنه شعبه سی ، دیکرینه ادبیات شعبه سی دیوروز . ادبیات شعبه سنده منحصرأ ادبیات وعلوم تاریخیه و جغرافیایه اختصاص کسب ایتمک ایستین اقدیلری او قودریز . علوم ریاضیه شعبه سندهده علوم طبیعی و ریاضیه ده کسب اختصاص ایتمک ایستین اقدیلری او قودریز . ایسته بو صورتله سلطانیلرک ایکی شعبه آیرلمه سی علوم ریاضیه و طبیعییه ویرلین اهمیتک درجه سی کوستر .

حفظ الصحه مسئله سنندنده بحث بو یوردیلر ودرسلرده تلسل اولمادیقی سوله دیلر . مثال اوله رق کوستردکری ایکی مکتبدن بری تطبیقات مکتبی دیکری دارالمعلماتدر . تطبیقات مکتبی ، برمکتب ایتدایندر . او صرف تحصیل ابتدائی اکیال ایچون یاپیلمشدر . اوراده ، ابتدائی برچوجنک نه قدر حفظ الصحه درسی کورمسی لازمه اودرجه سی قولیمشدر . بناء علیہ اوتحصیل یتیرمکه درجه ابتدائیده آماسی لازم کن تحصیل یتیمشدر . دارالمعلماتک ایکنجی صنفده کی حفظ الصحه درسی ، دارالمعلماتلر مخصوص حفظ الصحه درسیدر ودها بو کسکدر . آرده تلسله باقلماز واوراده کی مباحث ، مکتب ابتدائیده اوقونان مباحثی تکرار واعاده دن باشقه برشی دکدر . یالکیز دها واسع ودها علمی برشکلیدر . بوقه بری دیکرینک تهمی اوله ماز . (مذاکره کافی صدارلی)

ضیا بک (ایزمیت) - مذاکره مک کفایتی حقدنه تقریر وار اقدم .

رئیس - سوز ایستین دها درت آرقداشمز وار . برده مذاکره مک کفایتی حقدنه ویرلش برتقریروار . نظامنامه مز موجنبه هر معبوت مذاکره مک کفایتی تکلیف ایدہ بیلور و بوتکلیف رایه قونیور . اوقوییکز بک اقدمی .

ریاست جلیله

معارف عمومی بودجه سی حقدنه کی مذاکره مک کفایتیله فصلره کچلمسی تکلیف ایدر .

ایزمیت معبوت	کرکوک معبوت	سامون معبوت	لاستان معبوت
ضیا	ناظم	عثمان	ضیا

رئیس - مذاکره یی کافی کورنلر لطفآ ال قالدیرسون :

مذاکره کافی کورولدی اقدم .

فصلره کچوروز . بو یورک اقدم .

معارف عمومیه نظارتی

برنجی قسم - اداره مرکزیه

۱ نجی فصل اداره مرکزیه مأمورین و مستخدمینی معاشاتی

۸۰۰ ۷۷۹ ۲ غروش

بزم مملکتزده یا لکنز مسابقه اصولی وضع ایتمک کافی دکدر ؛ فکر ندم . مسابقه نتیجه‌سی اوله‌رق وجوده کلن آناری او موظف هیته و پروردگ تدیق ایستدیرمک و شوصورتله یکدن آثار وجوده کتیرمک احتیاجی ده موجود اولایلیر . بز بوخوصوده ، ظن ایدرم ، اپی کریده بز . اونک ایچون باشقه مدنی مملکتلردن استفاده ایتمک مجبوریتنده بز . فقط ، بو معارف عمومیه کتابلری عیناً ترجمه ایدوب مکتبلر مزده اوقوتی دوعری اولاز . چونکه ؛ بزم سوبه مز ، ذهنیمز او کتابلری آدیقمز لرله توافق ایته بیلیر . اگر بو اولده ک کتابلری باشقه مملکتلردن آله‌رق ترجمه ایدوب مشق آنخاز ایدجک اولورساق کندیز مؤلفلکده ، بویله کتابلر وجوده کتیرمک خصوصنده دها زیاده مهارت ابراز اید بیلیز . ایشته بو جهتلر ایچون نهلر یایللمش ایسه اونلرکده لطفاً ایضاح بوورلاستی استرحام ایدیوروم .

صوگره پروغراملر مسئله‌سی وار: پروغراملر مسئله‌سی بزده هنوز تکمل ایتمشدیر ؛ ظن ایدیوروم . چونکه ؛ بزم اک چوق محتاج اولدیقمز علوم ، علوم طبیعی و ریاضیه در . بوکون مملکتزده ، دیه بیلیرمک - کژت عدد اعتبارله دکل ، فقط کیفیت اعتبارله - یکریم ؛ اوتوز حتی قرق سنه اولکی ریاضیونمز ، طبیعیونمز یوقدر . اگر وارسه ، طبیی افتخار ایدرز ؛ موجودلرله افتخار ایدرز . مکتبلر مزده علوم طبیعی و ریاضیه تدریساتی ، لازم اولدینی درجه ده نظر دفته آلهامشدر . مکتبلر مزده تاریخ ، طلبیه حقیقه تاریخ حقتده بر فکر و بره‌جک ، اخلاقی تصحیح ایدجک ، وطنی سو دره‌جک بصورتده اوقودیلور و بصورتله تدقیقات پایدیریلورسه اووقت تاریخ شه یوقکه ، اک قیمتلی بردرسدر . اوله دکل ده یالکنز رقلر ، اسملر اوک تدریله‌جک ، از برلدر یله‌جک طرزده اولورسه ، اووقت تاریخ درسی ، اولاد وطنک وقتی پوشنه اضاعه ایتمش اولور . اونک ایچون پروغراملرکده بو اولده کی سلسله‌نی تعقیب ایتمه‌سی لازمدر . چونکه مکاتب ابتداییه هر علمک انباشندن باشلایرق تا تدریسات عالییه قدر ، اختصاص دورلرینه ، ساحلرینه قدر عینی صورتده تعقیب ایدمک لازم کلیر . بعض پروغراملرده کورولو بوورکه بوسله منقطدر . مثلاً ؛ تطبیقات مکتبک آلتنجی سنهنده حفظ الصحه درسی وارددر . صوگره دارالملماتک برنجی سنهنده حفظ الصحه درسی یوقدر . بو درس ، ایکنجی صنفدن باشلار . حال بوکه هیچ برصنفده هیچ بردرسک اکسیک اولامه‌سی لازمدر ، ممکن اولدینی قدر اک لازملیری ، تا ابتدائی صنفلرینک برنجیلرندن باشلایرق نهایته قدر تعقیب ایدمک و بیضارنده آزالتمق لازم کلیر . بو جهتلر حقتده ناظر بک افندی حضرتلرینک نظر دقلری جلب ایدیوروم ، سوزم بوندن عبارتدر .

عبدالله عزمی افندی (کوتاهی) - بنده کز ، مکاتب ابتداییه پروغرامندن بحث ایتمدیمک زمان ، علی العموم مکاتب ابتداییه دیهمد . نمونه مکاتب ابتداییه‌سنک پروغرامندن بحث ایتمد . ناظر بک افندی ؛ ظن ایدرم تثبیت ایتمه‌دی ، دیدیلر ، ظم علوم دینیہ درسک بر ویلایکی

اولمسنده در . یوقسه ، اجنبی لسانی درسک درت اولدیغنی بیلدیکدن بونی قطعی سوبله دم . نمونه مکتبی کندی مملکتزده ، اسکیشهرده وارددر . بومکتبک پروغرامنی تدقیق ایتمد . هفتده اجنبی درسی درت ساعت ، علوم دینیہ درسی بر ویلایکی ساعتدر ، یعنی ظن ایتمدیمک ، بر ایله ایکی آرهنده در . یوقسه ، دیگر نی تثبیت ایدیوروم . هفتده درس عددینک چوق اولماسی ، اهمیت و برله دیکندن دکل ذهنه بیانیجی گلسندن نشئت ایدر ، یعنی بونکله هفتده درت ساعت اجنبی درسی تصدیقی ایتمش اولویورلر ، یوقسه درسی ایتمش اولویورلر ؟ بنده کز بوندن بر نتیجه استحصال ایدمه‌دم . اگر حقیقه هفتده درت کون . .

معارف ناظری شکری بک (قسطونی) - درت کون دکل ، درت ساعت .
عبدالله عزمی افندی (کوتاهی) - اوت ، هفتده درت ساعت ، مکاتب ابتداییه‌ده اجنبی لسانک تدریس ایدلمه‌سی بنده کزجه ، دین سوبله دیکمکی ، استهداف ایدیلن فایده بز ی ایصال ایتر ؛ دیور وینه ادما ایله یورم ؛ اگر بو درت درس یا کشفله پروغرامه قونوش و کوتاهی نمونه مکتبی بونی تطبیق ایتمش ایسه اوجهنی تصحیح بوورسونلر . یوقسه علی العموم مطالعاتده ، ظن ایدرم ، دیهمد . ظم یالکنز علوم دینیہ درسک بر ویلایکی ساعت اولمسنده در . بنده کزک جوانی استحصال ایتمک ایسته دیکم شی ؛ هفتلق ، پروغراملرده حقیقه درت ساعت لسان اجنبی درسی وار میدر ؟ واریسه علی العموم نمونه مکاتبده بویله اولماسی لازم کلیر . بر نمونه مکتبنده اولوبده دیکرنده اولماق ، اولماز . اگر وارسه ، بودوعری بر فایده دکدر ؛ دیه ادما ایدیوروم . یوق ، اگر یا کشفله تطبیق ایدیورسه اوجهنکده تصحیحی رجا ایله یورم .

معارف ناظری شکری بک (قسطونی) - ایتدم ، ندیم بک افندی کوی خواجهرینک اصول تکثیری ایله اصول ترقیسی حقتده نه یایلدیغنی صوریورلر . کوی خواجهری دارالملماتلرله دارالمعلمیندن پیشیور . فی الحقیقه کوی خواجهر لفته طالب و راغب اولانلرک عددلری چوق دکدر . ذک بر آدم ایچون ، کندی بر کویه حبس ایتمک و آزر معاش ایله چالیشمق دوشونیه‌جک نفاطدندر . تدریسات ابتداییه قانون موقتیه ، کوی خواجهرینه هراوج سنده برترقی ایتمک اوزره بر ترتیب معاش اصولی قویدکده بصورتله بر کوی خواجهرینک معاشی ۳۰۰ ، غروشدن باشلایه‌رق ۱۰۰۰ ، ۱۵۰۰ ، ۲۰۰۰ ، غروشه قدر تزیاید ایله‌جک . ایشته بویله بر اصول ترقی بولدق .

ایکنجی طریق ترقی اوله‌رق شونی تطبیق ایدیوروز: دارالمعلمین مأذونی اولوبده ایکی سنه کوی خواجهرلنی ایتمش اولانلره ، یعنی - اهلیتنامه آله‌رق مملکله سلوک ایدلردن دکل - دارالمعلمین و دارالمعلمات مأذونی اولوبده ایکی سنه مملکک ایتمش اولانلره ، استانبوله کلرک دارالمعلمین و یا دارالمعلماتک قسم احضاریسه کیره بیلمک ، یعنی دارالمعلمین و دارالمعلماتلره معلم اولاجق قسمته کیره بیلمک صلاحیتی وردک . ایشته ، ایکی سنه کوی مملککنده بولونانلر دارالمعلمین و یا دارالمعلمات معلم و معلمه‌سی اولق ایچون ایکی

ماده لره ، تکلیف ایستکری مقدارک ضمنی انجمنده قبول ایدیور .
فصلک یکنونیده « ۱۳۶ ۲۴۷ ۳۴ » غروش اولویور .

احسان اونیک افندی (از میر) — ناظر بک افندیك بیان
بووردقاری بر مسئله حفته سوله به جکدم . بو آلتجی فصلک برنجی
ماده سنده « دارالفنون هیئت تعلیمیسی معاشانی » قیدی کورولیور .
رئیس — افندم ، بیاناتکر ضبط اولونه مایور ، چونکه ضبط
ایشیده مه یور .

احسان اونیک افندی (از میر) — برده عینی فصلک طقوزنجی
واوتجی ماده لرنده « اناث مکتب طالبی وللی دارالمعلمات هیئت
تعلیمیسی معاشانی » قیدی کورولیور . بنده کز « دارالفنون » اناث و کوره
مخصص اولوق اوزره بیلیوردم . اناث دارالفنونتری آیری برشیدیر ؟
ناظر بک افندی حضرتلری ایضاح بیورسونلر . دونکی و اولکی
بودجه لرده بویه بر قید اولادیندن ترد ایدیوردم . عجباً بو قید
نه ایچون قوتلشد ؟

رئیس — شیمدی افندم ، ایکی تکلیف وار . بریسی مختصات
حفته درکه بو ، بر سهو بنه در ؛ صف احضاری موجود ایکن ،
قونولامش بووردیلر . موازنه مالیه انجمنی ده افاده لرین تدقیقانه تأیید
ایتدیلر . بنه علیه « ۲۰۰ ۳۱۳ » غروش ضمیمه فصلی « ۱۳۶ ۲۴۷ ۳۴ »
غروش اولوق اوزره تکلیف ایدیورلر . بو فصلک مواد سارهمسی حفته
باشقه بر مطالعه وارمی افندم ؟ (خایر صدالری) فصلی « ۱۳۶ ۲۴۷ ۳۴ »
غروش اولوق اوزره رأیه قویوردم . قبول بوورانلر لطقاً ال قالدیرسون .
قبول ایدلشدر .

شیمدی ناظر بک افندی حضرتلری ، بو فصل ایچنده طقوزنجی
واوتجی ماده لره ، بیان بووردقاری مطالعاته بنه ، « اناث دارالفنون »
صورتنده تصحیحی تکلیف بوورسیورلر . قبول بوورانلر لطقاً ال
قالدیرسون .
قبول اولوندی .

۷ نجی فصل دارالفنون مکاتب عالی و تالیه مصارفی « ۱۲ ۱۹۸۷۸۰ »
رئیس — یندیجی فصل حفته بر مطالعه وارمی ؟
معارف ناظری شکری بک (قسطونی) — بشنهی ماده ده
« اناث مکتب طالبی » ویه یازلشدر . « اناث دارالفنون » دیبه
تصحیح ایده جک .

رئیس — اوت ، اونی تصحیح ایدهرز . باشقه بر مطالعه
وارمی ؟ فصل ، بو مقدارله قبول ایدلشدر .

دردیجی نم

۸ نجی فصل تدریسات ابتداییه قسم عالی و ابتدائی مختصاتی
۳ ۱۸۵ ۵۶۱

معارف ناظری شکری بک (قسطونی) — افندم ، بو فصلک
برنجی ماده سنده حجاز وین ولایتلرله عبیرومدینه منوره سنجاقلری
مکاتبی و بعض مکاتب معاش و مصرفی مقیدر . بو اسکی ماده ده
باشقه صورتله ، مکاتب ابتداییه انشآت و تأسیسات ولوازمی صورتیه

غروش اوله جق ، شو صورتله فصلک یکنونی « ۱ ۵۵۹ ۰۰۰ » غروش
اولویور .

رئیس — فصل « ۱ ۵۵۹ ۰۰۰ » غروش اولوق اوزره رأیه
وضع ایدیوردم . قبول بوورانلر لطقاً اللرنی قالدیرسون ؛
قبول ایدلشدر .

۳ نجی فصل مصارف متفرقه « ۶۶ ۰۰۰ »
رئیس — قبول ایدلشدر .

ایکبجی قسم — ولایات معارف اداره لری

۴ نجی فصل معارف اداره لری معاشانی « ۱ ۷۹۱ ۶۰۰ »
رئیس — قبول ایدلشدر .

۵ نجی فصل معارف اداره لری مصارفی « ۱۱۲ ۲۰۰ »
رئیس — فصل قبول ایدلشدر .

ادنجی قسم — تدریسات عالی و تالیه

۶ نجی فصل دارالفنون و مکاتب عالی و تالیه معاشانی « ۳۶ ۹۳۳ ۳۳ »

معارف ناظری شکری بک (قسطونی) — افندم ،
بو فصلده یندیجی ماده ایله طقوزنجی ماده ده ، دمین ایضاح
ایتمش اولدیغ دارالمعلمین عالیه نیک قسم احضاریسی ایله دارالمعلماتک
قسم احضاریسی مصرفلری ، هر فصله ، مالیه نظارتجه یکی
تشکیلات عدلیه ، مجلسه کوندرلشدی . سوکره بونک ، سهوون منبت
اولدینی آکلاشلدی . چونکه ، قسم احضاریلرک برر صنی موجوددر .
تخصیصاتی حکومت ، انجمنه تکلیف ایتدی . اونک ایچون هیئت
علیه کزیدن بونک قبولی رجا ایدیوردم . شیمدی یندیجی ماده نیک
« ۱۶۰ ۲۰۰ » و طقوزنجی ماده نیک « ۱۱۳ ۰۴۰ » غروش اولوق
اوزره قبولی رجا ایدیوردم . سوکره بو فصلده ، طقوزنجی و اوتجی
ماده لرده برتصیرک تصحیحی عرض ایده جکم . اناث سلطانیلرینه
معلمه یشدیرمک ایچون ، اناث دارالفنونی نامیه ، بر مکتب آجشدق .
بونیه دارالمعلمین عالیه بریطا یتشدک . مؤخرأ دارالمعلمین بناسی بو مکتبی
استیعاب ایتمه دیکی جهته آیری بر بنایه چیقاردی واسنی بوراده تصریح
ایتمکجه بوور اولدم . اونک ایچون اناث دارالفنونی دیمشدک . موازنه انجمنی
اونی ، اناث مکتب طالبی دیبه تمذیل ایتمشدر . بونی رجا ایده جکم که
اسکی اسمی قالسون و « اناث دارالفنونی » عنوانی هر حالده ده زیاذه
شمشعلی بر عنواندر . بو عنوان ، طالبلرینه هوس بخش اولور . ذاتاً
تصیرد کیشمه سنک ده بودجه بر تاثیر یوقدر . بونک « اناث دارالفنونی »
عنوانیه قبول اولوناسنی رجا ایده جکم .

رئیس — شیمدی ، بر کره ضایم تکلیف بووریلور . بونک
حفته انجمنک مطالعه سی نه مرکزدهدر ؟

ثروت بک (طرزون) — ناظر بک بووردقاری کی ، دارالمعلمین
و دارالمعلمانده صنف احضارینک برر قسمی موجود ایدی . طبیی ،
اکال ایملک لازم ، ایکنجی قسمی تأمین ایده جک . بووردقاری

رئیس — انقدم ، مسوع طالیری اولدی . ناظر بك افندی ، آثار علمیه تدقیقات انجمنری معاشات و مصرفی اولارق فصله « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروش برود « ۲۰۰ ۰۰۰ » ، غروش بر اولوق اوزره ضم ایتك ایسته بورلر . شصورتله فصلك یكون « ۳۰۱۴ ۰۰۰ » ، غروش اولویور . باشقه بر مطالعه وارمی ؟ بر مطالعه یوقسه رأیه قوه جم . فصل بو علاوه ایله قبول بو یورانلر لعتاً ال قالدیرسون :

قبول ایدلشدر .
۲ نجی فصل اداره مرکزیه مصارفی ۷۱۹ ۰۰۰

معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — بو انجمنلرك مصارف ضروریسى ایچون فصله ، آثار علمیه تدقیقات انجمنلری مصارفی نامیه سکننجی ماده اولارق « ۸۴۰ ۰۰۰ » ، غروش علاوه ایدلنسنى تکلیف ایدیوروز .

رئیس — انجمن نه دیور انقدم ؟

حسن رضا پاشا (حدیده) — ایضاح بو یورسونلر ، آثار علمیه تدقیقات انجمنی نه ایله مشغول اوله جق انقدم ؟

معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — دمن سویله مشدم . انقدم ، بو انجمنلره آثار اسلامی و ترکیه انجمنی دیدك . لسانتزی تدقیق ایدن انجمنلردر . برده تدقیقات اقلیمه اداره سی انجمنی واردر که بو پاره نی ، بو انجمنلرك مصارفاته حصر ایدیوروز انقدم .

حسن رضا پاشا (حدیده) — او بر انجمنلر تصویب هالیکزه مظهر اولدی . تدقیقات اقلیمه انجمنی حقدنه بر آرز مطالعه ده بولونق ایسته بورم .

رئیس — بو بودجه نك معاشات فصلته بوتون انجمنلرك معاشاتی داخلدنر ، بونی ، یالکر انجمنلرك مصرفی اولوق اوزره تکلیف ایدیورلر . بو انجمنلر ، تشکیل ایتش فرض اولونویور و اونلرك مصرفی وریلیور . بو « ۸۴۰ ۰۰۰ » ، غروش مصرف اولارق ایسته یورلر . بو انجمنلری هیث عمومی مذاکره سی اثناسننده ایضاح و شیمدی ده تفصیل بو یوردیلر . او حالده مطالعه طالیرنی ایضاح بو یوریکز .

حسن رضا پاشا (حدیده) — بنده کز سوزیمی کرى آلیورم . مادام که بو انجمنلرك معاشاتی قبول اولونمشدر ، بو مصرف ده قبول اولونور .

رئیس — موازنه مالیه انجمنی نه دیور انقدم ؟

ثروت بك (طرزون) — موازنه مالیه انجمنی معارض دکلدنر انقدم .

ساسون افندی (بغداد) — معارف بودجه سی انجمنه تودیع اولونقدنر و مضطه سی تنظیم و مطبعیه و برلادکن سوکره معارف نظارق طرفندن بوتکلیفلر وارد اولدی و مالیه نظارتنك موافقی استحصال اولوندیغی ده عرض ایتدی . بناء علیه انجمن بوتکلیفلره معارض دکلدنر .

ثروت بك (طرزون) — شمدی سکننجی ماده ، آثار علمیه و تدقیقات انجمنلری مصارفی عنوانی آله جق و بوماده ده « ۸۴۰ ۰۰۰ »

معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — انقدم ، دمنده عرض و ایضاح ایتدیکم وجهه ، مملکتده بر جوق قاط حقدنه تدقیقات علمیه بولونق ایچون انجمنلر تشکیل ایلدیکندن بحث ایتشم . ایته بو انجمنلرك هیث عمومی سنی « آثار علمیه تدقیقات انجمنلری » نامیه توسیم ایدرک بونلر ایچون تخصیصات ایسته یورم . بو تخصیصاتدن ، انجمنلرك معاشاته هاند اولان قسمنك دوت نومرولی بر ماده ایله بوفصله علاوه سی تکلیف ایدیورم که اوده « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروشدن عبارتدر . بونك بر قسنى اوچنجی ماده به علاوه اولونه جقدر . بر قسنى ده دردننجی ماده اولارق درج ایدیله جکدر .

رئیس — نه قدرنی ، اوچنجی ماده به ، نه قدرنی دردننجی ماده به تکلیف ایدیورسکز ؟

معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — « ۱۹ ۲۰۰ » ، غروش اوچنجی ماده به علاوه اولونه جق ، « ۱۵۸ ۴۰۰ » ، غروش ده دردننجی ماده اولارق فصله درج ایدیله جکدر .

ثروت بك (طرزون) — انقدم ، ناظر بك افندی طرفندن ضمی تکلیف اولونان تخصیصاتک بر قسنى مصرفدر ، بر قسنى ده معاشدر . مصرف قسنى ، قواس و اوطه جی معاشاتی قیلندندر . اونك ایچون المزدده کی بودجه نك اوطه جی و قواس ماده سی اولان اوچنجی ماده سنه « ۱۹ ۲۰۰ » ، غروش ضمی تکلیف ایدیورلر .

معاش اولارق ضمی تکلیف بو یوردفقری مبالغ « ۱۹۸ ۰۰۰ » ، غروش بر ، « ۱۸ ۰۰۰ » ، غروش بر که مجموعی « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروش ایدیور . بونی ده دردننجی ماده اولارق تکلیف ایدیورلر . کندیلری یكونده بر یا کلتشاق یا پیش اوله جقرکه رفقی یا کلتش سویله دیلر ، یعنی آثار اسلامی تدقیق انجمنی ایچون « ۱۹۸ ۰۰۰ » ، غروش ، علم تربیه انجمنی ایچون ده « ۱۸ ۰۰۰ » ، غروش که مجموعی « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروشدر .

معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — اوت انقدم ، « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروشدر .

رئیس — انجمن بو تخصیصاتی قبول ایدیورمی ؟
ثروت بك (طرزون) — انجمن ، قبولنه معارض دکلدنر .

رئیس — شیمدی او حالده اوچنجی ماده نك قاج غروش اولدیغنی انجمن سویله سون .

ثروت بك (طرزون) — اوچنجی ماده ، « ۱۵۸ ۴۰۰ » ، غروش اولویور .

رئیس — دردننجی ماده ، نه مقدار اولارق تکلیف ایدیلیور ؟
معارف ناظری شکرى بك (قسطونى) — « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروش .

ثروت بك (طرزون) — آثار علمیه تدقیقات انجمنلری معاشاتی ماده سی اولارق « ۲۱۶ ۰۰۰ » ، غروش .

رئیس — فصلك یكونی نه اولویور انقدم ؟
ثروت بك (طرزون) — « ۳۰۱۴ ۰۰۰ » ، غروش .

زلفی بك (ديار بكر) — بودجه نك شوه ۱۱۰۰ نجی فصلنك بر ماده سنده
بر ايكي سنه دن بری تاريخ عثمانی انجمنی تخصصاتی كوربيورز .
حال بوكه ، تاريخ عثمانی ديهه بر تاريخ چيقمادی . عثمانی تاريخی
اساسی بر تاريخدر ، ناظر بك اتنديتن ، اونك رساله شكندنه دكل ،
كتاب شكندنه طبع اينديرهرك ، انظار ملته عرض ايجلری رجا ايدرز .
معارف ناظری شكری بك (قسطنونی) — بوانجمن ، تاريخ
عثمانی انجمنی مجموعه سی ناميله موقوت برساله چيقاردینی كی تاريخ
عثمانی ده مازهرق طبع اينديريور و طن ايدر كمه ياقينده اولدجه . بوبوك بر
جلدی موقع انتشاره وضع اينديره جكدر . بوندن سكر آي اول ، بكا ،
اوتوزنجی فورمه سنه قدر كتر مشردی . او وقتدن بری ايجه ايلرله مشدر .
رئيس — اون برنجی فصلی « ۱۳۷۰ ۷۶۰ » غروش اولق اوزره
قبول ايدیور می ز اقدم ؟
فصل قبول ايدلشدر .

۱۲ نجی فصل اداره ملحقه مصارفی ۱۰۱۰۸۰۰

رئيس — بر مطالعه واری اقدم ؟
فصل قبول ايدلشدر .

۱۳ نجی فصل مطبعة عامره معاشاتی ۳۰۶۰۰۰

رئيس — فصل قبول ايدلشدر .

۱۴ نجی فصل مطبعة عامره مصارفی ۲۲۲۵۰۰۰

رئيس — فصل قبول ايدلشدر .

۱۵ نجی فصل دارالخان عثمانی محضاتی ۲۰۰۰۰۰

الیاس سامی افندی (موش) — بنده كز ، كرك هیت
جليله نك و كرك ناظر بك اتنديتك نظر دقلری جلب ایتك ايجون
اوله سوزايسنه ديكمه حالده بك موافق اولهرق مذاكره كافی كورلشدی .
شمدی ، شوراده ، دارالخان مكنتنك تاسیسی مناسیته هم هیت جليله
و هم ده ناظر بك افندی به بعضی تمیات و آمالی عرض ایتك ايسه بوم . شوراده
معارف بودجه سی مذاكره ايدیلر كرن بنده كز اولدن كچن بودجه نك
رقلری بوراده خلاصه ایتشم . اونلری مجلس عالی به یكان یكان
عرض ایده جكدم ، یعنی هیت مجموعه سنك رقلری یان یانه قویوب
مقایسه ایدره ك مجلس عالی نك نظر دقتی جلب ایتك ايسه بوم .
معارف نظارتی معلوم عالیری اولدی اوزره ملتك تربیه روحیه
و فكر به سنه خدمت ایده جك بر مؤسسه در . ملت بو سنه ، بلكه
قرق یش ، الی میلیون لیرایه چيقاجق اولان بر پاره وریور .
بویاره دن روحنك تربیه سی ايجون آریلان قسم بریچق میلیون یا خود
بر میلیون آتی یوز بیک لیرادر . صوكره تكالیفك یلكز واسطه
جباتی اولق اوزره مالیه نظارتی سكر یچق میلیون رفته استناد
ایدیور . تمداده لزوم یوق . چونكه رفقای كرام كور مشردر .
صوكره دارالخان ايجون قونیلان رقم « ۲۰۰۰۰۰ » غروشدر .
بنده كز معارف نظارتنك صنایع فیهه نك ترق و انكشافه خدمت
ایده جك تخصصاتار ايسه به جكنی ورقك فضله اولاسی اعتباریله
مجلس عالی نك ده نظارتك هرايسه به جكنه موافقت ایده جكنی طن
ایدیوروم . حیات ملیه به خدمت ایده جك باشلیجه بر مؤسسه اولاسی حسیله

بونده مجلسك اسماك ایتجه به جكنه قانع اولدیغدن معارفی مساعده علیه لریله
ایچي به تفریق ایدیورم كه بونلردن بری نظریات علیه كه صرف نظری
اولهرق ملتك سوبه و روحنك یوكلمه سی ، ایكنجیسی ده ملتك صنعت
اعتباریله یوكلمه سیدر . نظریات اعتباریله ملت عثمانیه نه قدر یوكلر سبه
یوكلسون اده ایدیورم كه دایما مستلك اوله جق و ملتك خزینه سنه
بار اوله جقدر . لکن صنایع عملیه اعتباریله یوكله جك بر ملت ،
آخجق اوج كاله ، مدارج علم و حرفانه چيقاجق ملت مستلك دكل
مستحصل اوله جقدر . بنده كز ناظر بك افندی به سوربیورم و دیورومك :
كرك دارالاستادمه و كرك ديكرك مكاتبه ده اثر همتلری كوربیورم .
هر حالده صنعت بر میل مخصوصلری اولدیغی كمال شكرا نه قاچ
سنه دن بری كوربیورم . بیلمه یورم ، عیجا دارالصناعه لری واسع
مقیاسه سیدر ؟ معارف بودجه سی مالیه بودجه سنه یاقین بر رقه
كتریمك و ده دوا دواغریسی ملته مستحصل یتشدریمك لازمدر .
حال مالیسی هیکزه معلوم اولان ملته شمر بریاره ، آخجق شو
بودجه ده بولونا بیلر . ایتام مكنتلری نه تطبیق ایتدكلری دستوری ،
مكاتب موجوده حاضره نك نصفنده ده تطبیق ایدرك یلكز اوقور
یازار انسان یتشدریمكدن صرف نظره كندی حقی ، كندی میشتنی
تأمین ایده جك و ملتك ده یچق شكرا تی قازانه یله جك قابلیته انسال
یتشدریمكده عزم و غیرت لری بر آرز تزیید ایتلر . بونی هم مجلس
عالیدن ، هم ده ناظر بك افندی نكی و رجا ایدیورم . آرقق ملت
عثمانیه ده ، یلكز اوقور ، یازار و مأمور اولور افراد دكل ، اوقور
یازار و دینه ، وطنه قارشی خدمتی ، خزینه یت المساله مجبور
اولدیغی صنعت عملیه ایتاهه قادر بر طام مؤسعات ، فایز قلم ، محترحات
وسا ئره كی هم باقتصادی خصوصاً ده ذی قدرت آدمركده یتشمسنه
احتیاجز واردر . انسال حاضره مزبوكون ، اسلافندن یلكز
اوقور یازار اولانلری یاد ایدیور . كلالر ، مدخلر كی ، هیچ
بر زمان ملت عثمانیه نك نسل حاضری ، ماضی معظمنده بر فایزه جی ،
بر مختزع كورمه یور . بونلری نه زمان كوره جكز ؟ بنده كز ، بونی
ناظر بك افندی رجا ایدیورم : تاریخ كندیلرینه بوبوك بر حیثیه قید
ایده جكدر . اكر كندیلری شیمدی به قدر معارفده ایفا ایتدكلری خدمت
و همتك بر قسمنی ده دارالصناعه لر حقتده صرف ایتلر بك مناسب اولور .
رئيس — اون یتشجی فصل حقتده بر مطالعه واری اقدم ؟
اون یتشجی فصل « ۲۰۰۰۰۰ » غروش اولهرق قبول ايدلشدر .

آلتینی قسم

۱۶ نجی فصل جزائر بحر سفید مأمورلری معاشاتی ۶۰۰۰۰
رئيس — فصل قبول ايدلشدر .

بديهی قسم

۱۷ نجی فصل ادرنه ولایتی اداره خصوصیه سی ۵۱۳۰۴۳
رئيس — فصل قبول ايدلشدر .

۱۸ نجی فصل دارالمعلمین و دارالمعلمات ابتدائی ۹۸۱۰۰۰
رئيس — فصل قبول ايدلشدر .

۱۹ نجی فصل تدریسات ابتدائی و تالیه ۱۵۰۰۰۰۰
عبدالقادر افندی (حا) — اقدم ، برنجی دوره ده حا مکتب

معارف ناظری شگری بك (قسطونى) - مصرف ماده سنه
 انشآت و لوازم تأسيسه قونيه ماز . اصول محاسبه قانونى بونى
 تجوز ايمه بور . مصرف دينجه ، ديكر فصللرده كوره جسكسز كه
 آبرى آبرى اولهرق ذكر ايديلبور . اونك ايجون بونلرى قبول
 ايجز . بو مكاتبك اداره سنى نظارته توديع ايتدكن صوكره اونلرك
 تعميرات و لوازم تأسيسه سى مصارفنى توديع ايمه مك بالطبع دوغرى اولماز .
 صوكره مكاتب ابتدائيه نك ترقيسه مابذ اولان ، ده ينده عرض
 ايتديكم بعض خصوصات واردركه ظاهرأ اهميتسز كورينور . فقط
 حقيقت حالده غايت مهمدر ، بك بووك اهميتى حازدر . مثلاً
 خريطه لرى نقصان اولور ، محسندنه تدارك ايدمزلر ، پارهلرى
 كفيات ايجز ، متفرقه لرى يتشمز . ايشته بو خريطه لرى
 ياديرر ، صانون آبر ، مكاتب ابتدائيه معاونه كوندريوز . فصل كه
 يكين سنه ملكتمسزك تاريخى خريطه لرى بوسورته معاونه مكاتب
 ابتدائيه كوندردك . تاريخى لوحه لره كلنجه : مفخرمليه نى صور تاريخى
 لوحه لر ياديرريوز كه بونلرك فوايدى دركاردر . بونارخى لوحه لرى ده
 آتجق بو ماده ده ، بو معاونات فصلندن يادروب مكاتب ابتدائيه
 داغديبورز . حال بوكه بوندن « ۵۲۰ ۵۳۲ » غروشى تزيلا اتمك
 بو عرض ايتديكم شيرك ايلماسى امكانى ساب ايدلش اولبور . اونه كى قونيلان
 « ۱۷۶۹ ۶۶۰ » غروش ، آتجق مكاتبك معاش و مصارفه مقابلدر .
 ريس - هيئت جليله ، حكومه ده ، انجمنى ده ديكله دى . رايكزى
 اظهار بو يوررسكز ، مسئله حل اولونور . اول ، « ۱۷۶۹ ۵۶۱ » غروش
 « ۵۳۲ ۵۲۰ » غروشك علاوه سنى تكليف ايديبورسكز دكلگى اقدم ؟

معارف ناظری شگری بك (قسطونى) - اوت اقدم .
 ريس - او حالده سكرنجى فصل « ۳۱۸۵ ۵۶۱ » رينه
 « ۳۷۱۸ ۰۸۱ » غروش اولوبور . مواز نماليه انجمنك مطالعه سنى ده
 ديكله ديگيز . فصلى بوضمه « ۳۷۱۸ ۰۸۱ » غروش اولهرق قبول
 بو يورانر لطفأ ال قالدريسون :
 قبول اولونمشدر .

صوكره برنجى ماده نك نامى تعديل ايديله حك . اونده عرض
 ايدمجم معاش و مصرفى و انشآت و تعميرات و لوازم تأسيسه سى ،
 بصورتيه ماده نك نامه بر علاوه اجراسنى تكليف ايديبورلردى .
 بونده بوسورته قبول بو يورانر لطفأ ال قالدريسون :

- بشنى قسم
 مصارف متنوعه و ادارات منحه
 ۹ نجى فصل مصارف متنوعه ۲ ۶۱۵ ۶۰۰
 ريس - بر مطالعه وارى اقدم ؟
 فصل قبول ايدلشدر .
 ۱۰ نجى فصل انشآت و تعميرات و لوازم تأسيسه و تدريس
 ۴ ۹۸۵ ۰۰۰
 ريس - بر مطالعه وارى اقدم ؟
 فصل قبول ايدلشدر .
 ۱۱ نجى فصل اداره ملحقه معاشاتى ۱ ۳۷۰ ۷۶۰

مسطور ايدى . انجمن ، اوماده مى حجاز و يمن مكاتب ابتدائيه سى
 ايله توحيد بوسورته قلب ايتدى . بو تخصصاتدن « ۵۳۲ ۵۲۰ »
 غروش تزيلا ايتدبلر . حال بوكه بو مكاتبك انشآت و تعميرات و لوازم
 تأسيسه سى صراحة مذكور اولمايى ايجون بوماده دن اورايه برشى
 و برمك قابل اولماز ، انشآت و تأسيسات و لوازم تأسيسه در .
 حال بوكه بوماده ده كى بعض مكاتب امجندده و توجه لزوم كوريلن بر جوق
 مكاتب داخلدور . بو مكاتبك احتياجاتى تماميله تأمين ايدمزه سبك
 بالطبع ابي اولماز . باخصوص بو كيلن « ۵۳۲ ۵۲۰ »
 غروشندن مكاتبه ، خريطه كى ، تاريخى لوحه كى ، مكاتب ابتدائيه
 موزلرته لازم اولان ادوات كى ، مكاتب ابتدائيه ده مستعمل
 آلات درسه نمونلرى كى شيلرده تدارك ايدوب كوندريبوردر .
 شيمدى بو قافارسه نه تأسيسات ايجون ونده بو كى لوازم ايجون برشى
 ياچتى امكانى اولمايه قشدر . بناء عليه بو تزيلا اولونان « ۵۳۲ ۵۰۰ »
 غروشك بوجبه برنجى ماده اولهرق علاوه سنى تكليف ايديبورم ،
 برنجى ماده ده « مصرفى » كلمسندن صوكره « و انشآت و تعميرات
 و لوازم تأسيسه سى » عبارسك علاوه سنى رجا ايديبورم .

شكيب آرسلان بك (حوران) - بوراده جبل لبنان مكاتب
 ابتدائيه سى وار . معلوم هالكلزدر كه جبل لبنان ده بر جوق مكاتب
 اجنيه واردى . بونلرك مكاتب ابتدائيه وركر مكاتب اعداديه
 ايدى . حربدن صوكره بواجنى مكاتب لفو ايدلدى ، اولنردن قورتولدق ،
 يلكز اونلرك رينه كافى مقدارده مكاتب عثايه تأسيس ايدله سى لازم
 كيلر . چونكه جبل لبنان قطعه سى بردرجه قدر تعليمه آيلشمش
 بر ملكتمسز . حال بوكه تأسيس ايدلن كافى كله بور . بر جوق قصبه لره ،
 كويلر مكاتبسز قاليور . اونك ايجون معارف ناظرى بك اقدمندن
 استرحام ايديبورز كه بر آرزو شخصيات و ريسون ، توسيع ايدلسون ، كويلرده
 مكاتب درن محروم اولماسونلر . بونك محسنتات علميه و سياسيه سى دركاردر .
 ريس - انجمن نه ايديبور اقدم ، بوضم قاج غروشدر ؟

معارف ناظری شگری بك (قسطونى) - بو ، « ۵۳۲ ۵۲۰ »
 غروشدر .

ثروت بك (طريزون) - ناظر بك اقدمى حضرتلرينك
 بو يوردرقلرى « ۵۰۰۰۰ » كسور ليرا قسماً لوازمه قسماً مصرفه مابذ
 اولمغه بعض مكاتب ابتدائيه معاونه و ورله جكي آكلاشيدى . زانجمنده
 اوماده مك اسمنى دكيشدر برمكه مسئله بسكته ايراث ايتش اولديغمزه قانع
 دكلز . چونكه مصرف دينلجه ، برمكتيك نه كى لوازمه احتياجى وارسه اونى
 قصد ايتش اولوبوروز . تأسيسات ، يكيدن آچيله جق مكاتبه
 خصوص لوازمدر . انشاآه كلنجه ، ذاتاً انشاآنى مصرف و لوازم
 ماده سنده جم ايتكى انجمن هيچ بروقت خاطرينه كتيرمه دى .
 بناء عليه ايشته دكلرى اومصرفى اوماده دن طى ايدشمز اسكى ماده
 ايله بوماده آرسنده مابيت خصوصندن دكل ، بلكه اوماده نى بيلهرك
 انجمنك طى ايتش اولماسندن انبساط ايتمشدر .

ريس - انجمن ، بو « ۵۳۲ ۵۲۰ » غروشك علاوه سنى
 طرفدار دكلگى ؟
 ثروت بك (طريزون) - خاير ، دكلدر .

ايدىردىكى كاتىبه كندى فصل دائره سندهكى ماده لردن مناقله صورتبه
 بر جوق ضائم اجرا ايتدىكى كوردىكىمزدن بونك مقدار حقيقىنى
 آكلامق اوزره اوقاف نظارتنه مراجعت ايتدىك لازم كلن رسى
 قبودى زه كودنرهمى سويله دك . اوقايد هنوز كهمشدر . مساعده
 بووردى كز بو ۲۰ نجى فصلى واوتى تقصايدن دارالايتملر حقتدهكى
 فصللرى، ناظرلك اقتدىنك اوله ايضاحاتى ائشانسنده بحث بووردى قلىرى
 قانوكده بوجدهن اول وياخود بوجده بله برابر مجلس هايكوزدن كهمه سنى
 تا مئنا و ياخود اوقانونه اتباعاً قبولى ضرورى اولان مصرفى و برمك
 شرطيه بونى تعقب ايدن فصللر كده شيمدليك تا خبرى تى ايدى كجم،
 محمد امين اقتدى (ايچ ايل) - اوقانون اوقاف نظارتدن
 ككشدر . حامد بك اقتدىدهدر .

رئيس - پكى اقتدم ، بنده كزك ، تعقبى ايله اشتغال ايتدىكم ،
 طبع و توزيع ايدىلك اوزره بولونان قانون لايحه سى واردركه ، دارالايتمك
 تشكيلاتنه مائدر . مذا كره سى قولاي اولسون ايجون هيت جليله كزه
 مطبوع اوله رق تقدم ايتك ايسنهم . مادامكه دارالايتم فصلى تاخير
 ايديله جكدر ، حامد بك اقتدىده شيمدى مشغول بولونورلر .
 بو بوجده نك بكر متجيدن صوكره كى فصللرئى، موافقه، اوتدقباتك
 نتيجهنه تعلق ايدىم . (تصويب صدرلى) صوكره ديكر بوجدهلر
 ايجونده آرقداشلازىك بعض تدقيقاتى وار . مستعجل برايكى قان ندها
 وار . تسب بووردى كز ، اونلرى ده روز نامه بو ايدىلدم و بارين انجمنلر ده
 اشتغال بوورولسون، انجمنلر دهده بر طاق ايشلر واردر . بخشنه كونى
 ساعت ايكيده اجتمع ايدىم . (رئيس بك اقتدى انعقاد آرى روز نامه سنى اوقور)
 بو نلردن برقى مطبوعدر . طبع ايدىلدىن شمدى آلبرسكز . موجود
 اولمايانلر ده بارين وقت ظهره قدر حاضر لانه جقدر . بناء عليه بخشنه
 كونى ان شام الله ساعت ايكيده اجتمع ايدىلك اوزره مجلسه ختام بووربورم .

ختم مذاكرات

دقيقه ۵۵
 ساعت ۴

اعدادىسى انشا آتى ايجون « ۵۰۰۰۰ » لرا تخصيص ايدىلشدى . فقط
 اوستده بنا باينادىنى ايجون حاكي بويه بووك بولوا اولاد وطنى
 رطوبتى بر بنا داخنده اوطور مقه مجبور اولوبور . بناء عليه حمامكسب
 اعدادىسى بناسنك انشا آتى ايجون جزئى برمبلغ تخصيص ايدىلبرسه
 بك موافق اولور . بونى ناظر بك اقتدى حضرتلر دن رجا ايدىبورم .
 رئيس - پكى اقتدم . بو اون طقونجى فصل ندريسات ايتدائه
 وتاليه در و اداره خصوصيه ولاياته عائد .

عبدالقادر اقتدى (حما) - مكاتب اعداديه انشا آتى ايجون
 « ۲۰۰۰۰۰ » غروش تخصيص ايدىلش .

رئيس - او « ۲۰۰۰۰۰ » غروش انجمنجه طى ايدىلشدر .
 عبدالقادر اقتدى (حما) - بنده كز اوكا بناء سويله دم .
 رئيس - بوضل حقتده باشقه برمطاله وارمى ؟
 فصل قبول ايدىلشدر .

سكزنجى قسم

۲۰ نجى فصل اوقاف نظارتدن مدور مكاتب ايتدائه تخصيصاتى
 ۱۲۰۰۰۰

ثروت بك (طرزبون) - اوقاف نظارتك اداره ايتكمده اولدىنى مكاتب
 وقيه هرايكى نظارتك وماليه نظارتك موافقتيه معارف نظارتك تحت
 اداره سته توديع ايدىلبور . بناء عليه بوضل ، پكى بر فصل اولوق اوزره
 بوجده زمه گيريبور . اوقاف نظارتك اداره ايتكمده اولدىنى مكاتبه
 تخصيص ايتدىكى معاش ومصرفنه اوقاف نظارتك ايدىلبور . فقط واردات
 عمومى دن تسويه قينبور . اوزمان آلديقمز حسابه كوره اوقافك
 تحت اداره سنده بولوندىر دىنى مكاتبك اداره ايتدىكى معاش
 ومصرف مقدارينك « ۱۲۰۰۰ » لرايه بالغ اولدىنى آكلادق .
 فقط اخيراً بعض حقايقه دهامطاع اولدىق . بو باره « ۱۲۰۰۰ » لرادن
 عبارت اوله بوب بر آزدها بوگسك مقداردهدر . كرهجه ، اوقاف
 نظارتك بوجده سى تدقيق ايدىلدىكى زمان باره نك اصلى « ۱۲۰۰۰ »
 لرا اوله رق كورولمكده ايسده انجنى نظارتك نى درى توسيع وترقى

انعقاد آتى روزنامه سى

بخشنه : ۸ مارت ۱۳۳۳

مجلس بصرا زوال ساعت ايكيه انعقاد اجده جكدر

مطبوع نومروسى ۲۰۰	لايه قانونيه نومروسى
۲۰۰	۵۵۷ - ۱۳۳۳ سنسى موازته عموميه قانونى لايحه سنك تبه سى .
۲۴۰	۷۲۶ - دارالايتملر مديريت عموميه تشكيلاتى حقتده كى لايحه قانونيه ايله بعض املاك و اراضينك دارالايتملرله تركه دائر لايحه قانونيه .
۲۱۸	۷۲۷ - اجنى انشاآت مجريه فارقه لرته اعزام اولونه جى ترسانه عمله جرافترى حقتده لايحه قانونيه .
	۵۰۴ - ۶۲۰ - ادره ساداته براخر اجات هئتى تشكيله دائر قرار موقت .
	۶۱۱ - اعاشه قرار موقت ايله بولوك ۷ ، ۴ ، ۶ نجى ماده لرئى مدلل ايكى قرار موقتى واعاشه عموميه قوميسوننه افراض اولونه جى
۲۴۴	۶۲۰ - مبالدن صرف ايدىلش مقدارينك ۱۳۳۳ سنسته دورى حقتده كى لايحه قانونيه نى توحيداً فله آنان لايحه قانونيه .
	۷۹۶ - كوروك كره قلت اشيا اوزر دن رسم اخذى حقتده كى تعرفه قانونك ۵ و ۸ نجى ماده لرئىك تدبيله دائر لايحه قانونيه .
	۷۸۱ - ممالك اجنيدهه اجرائى حركات ايدن عثمانى قطمانى ضابطان و افرادى ناملرئىه سوق اولونه جى پوسته باكلترينك ختام حربه قدر
۲۴۵	۷۹۶ - كوروك رسندن موقوفى حقتده لايحه قانونيه .
	۴۵۳ - بالموم مكتبلر كى جمع وركوسندن استنسانه دائر لايحه قانونيه ايله خصه خانه لك ودولتجه مصدق بالموم
۲۴۹	۷۱۹ - مؤسسات خيره نك جمع وركوسندن استنسانه دائر لايحه قانونيه نى توحيداً موازته انجمنجه تنظيم اولونان لايحه قانونيه .
۲۴۷	۱۹۷ - يافه وحوالينسندك بورققال باغچلرى حاصلات عشره سى حقتده لايحه قانونيه .
۲۴۶	۹۷ - ادره ولايتيه چناله سنجانفنده مسكنلرى خراب اولان اهالى ايله اسكان ايدىلن مهاجرينك ميرى اورمانلردن ياناً كراست قطع و اعمال اخترى حقتده قرار موقت .
۲۴۸	۸۴ - اجرتلى مكاتب رسيدن برنده متعدد اولادى اولانلردن استغنا ايدىلجك اجوراته دائر قرار موقت .
۲۴۳	۷۷۵ - اوقاف نظارتنه اداره ايدىلكده اولان حرمين شريفين وجامع ومساجد ايله تنكا باومدارسك مع مشتتلات مشيخت اسلاميه به بيل حقتده لايحه قانونيه .